МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»	**«До захисту допущено»**
Директор інституту	Завідувач кафедри
_____ О.О. Шеремет	_____ Л.В. Шірінян
«___» _____ 2021 р.	«___» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності ___072 «Фінанси, банківська справа та страхування»_____
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми_Фінанси, банківська справа та страхування__

на тему: **«Формування та використання фінансових ресурсів підприємства»_____**

Виконав: здобувач 5 курсу, групи 4 Колісник Давид Олегович
(прізвище та ініціали)

Керівник: _Шірінян Лада Василівна___ _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент: _Соломчук Л.М._____ _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач_____
(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) __Навчально-науковий інститут економіки і управління__
Кафедра _____фінансів_____
Освітній ступінь _____бакалавр_____
Спеціальність __072 «Фінанси, банківська справа та страхування»_____
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма __Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _фінансів_____
_____
«____» _____2021 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

_____Колісник Давид олегович_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _Формування та використання фінансових ресурсів підприємства_____
керівник проекту (роботи)__Ширінян Л.В., д.е.н., доц._____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом закладу вищої освіти від «19» _жовтня 2020 р. №_843-КС_
2. Строк подання здобувачем роботи __24 грудня 2020 р._____
3. Вихідні дані до роботи _____підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання, статті, звітність по ТОВ «Белла-Трейд», інтернет ресурси, нормативні акти, закони України_____
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)_____
__Розділ 1. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства_____
__Розділ 2. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»_____
__Розділ 3. Напрямки удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємства_____
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) табл. 1. Складові фінансових ресурсів підприємств; табл. 2. Основні техніко - економічні показники ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 3. Аналіз ліквідності балансу;

табл. 4. Аналіз ліквідності підприємства ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 5. Аналіз показників ділової активності ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 6. Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 7. Структура та динаміка капіталу ТОВ «Белла-Трейд»

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Шірінян Л.В.		
II	Шірінян Л.В.		
III	Шірінян Л.В.		

7. Дата видачі завдання 19 жовтня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	15.10.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2020	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	24.12.2020	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	20.01.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	01.02.2021	

Здобувач _____ Колісник Д.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Шірінян Л.В.
(підпис) ((прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Колісник Д. О. «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства»

Кваліфікаційна робота на отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний університет харчових технологій. Київ, 2021.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню теоретичних та практичних аспектів формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито теоретичні підходи до формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-господарської діяльності та формуванню і використанню фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд».

У третьому розділі розглянуто сучасні підходи до удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств, проведено планування обсягу фінансових ресурсів та прибутку ТОВ «Белла-Трейд».

Ключові слова: *фінансові ресурси, підприємство, формування та використання фінансових ресурсів, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність, ділова активність, планування, ТОВ «Белла-Трейд».*

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 5

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА….. 8

1.1. Сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікація……. 8

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства…… 15

1.3. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства……. 22

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»…….. 26

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «Белла-Трейд»……... 26

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства……. 31

2.3. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»……..... 42

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА….. 53

3.1. Сучасні підходи до удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств……... 53

3.2. Планування обсягу фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»….. 60

3.3. Фінансове планування прибутку як джерела формування фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»…….. 65

ВИСНОВКИ…….. 69

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 74

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність роботи. В умовах мінливої економіки, необхідною умовою успішного функціонування будь-якої підприємницької структури незалежно від сфери діяльності, галузевої спрямованості й організаційно-правового статусу є наявність достатніх фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси підприємства є важливою ланкою фінансової системи України. Фінансові ресурси, що обслуговують економічні процеси, різняться методами створення, напрямками використання, правом володіння і розпорядження ними. У більшості випадків, коли мова заходить про сутність фінансових ресурсів, дослідники обмежуються трактуванням їх як грошових (фондів) засобів, що є в розпорядженні підприємств, або як грошових коштів, що акумулюються у фондах цільового призначення для виконання певних затрат. Тобто змішуються поняття фінансових ресурсів і фінансового капіталу підприємства. Проблема визначення економічної сутності фінансових ресурсів та особливостей його формування в умовах мінливої економіки займає важливе місце в економічній науці.

Значний внесок у дослідження питань формування та використання фінансових ресурсів підприємства зробили такі українські вчені як І. А. Бланк, О. Д. Василик, І. В. Зятковський, В. М. Опарін, А. М. Поддєрьогін, О. О. Терещенко та зарубіжні – І. Т. Балабанов, В. Г. Бєлолипецький, В. В. Селезньов, С. В. Моісеєв, В. І. Терьохін, А. М. Ковальова, В. М. Родіонова, О. С. Стоянова, Н. А. Русак, В. А. Русак та інші.

Незважаючи на велику кількість наукових праць, залишається актуальним питання сутності фінансових ресурсів, їх змісту та ролі, формування та використання у діяльності підприємства.

Мета і завдання роботи. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних засад формування та використання фінансових ресурсів підприємства та визначення удосконалення напрямів цих процесів на прикладі ТОВ «Белла-Трейд».

Відповідно до мети в роботі поставлені наступні **завдання:**

- розкрити сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікацію;

- визначити джерела формування фінансових ресурсів підприємства;

- вивчити напрями використання фінансових ресурсів підприємства;

- надати загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ «Белла-Трейд»;

- провести аналіз фінансового стану ТОВ «Белла-Трейд»;

- проаналізувати формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»;

- висвітлити сучасні підходи до удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств;

- провести планування обсягу фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»;

- здійснити фінансове планування прибутку як джерела формування фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд».

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні підходи до формування та використання фінансових ресурсів підприємства на прикладі ТОВ «Белла-Трейд».

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи застосовувались такі методи: теоретичного узагальнення і порівняння – для виявлення сутності фінансових ресурсів, аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства; статистичного і графічного аналізу – для дослідження функціонування підприємства і зіставлення фактичних даних; системного та комплексного підходу – для визначення основних напрямів удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які стосуються формування та використання фінансових ресурсів підприємства, методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств, фінансова звітність ТОВ «Белла-Трейд» за 2017-2019 рр., Інтернет - ресурси.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікація

Фінансові ресурси є одним із фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності. Існує безліч визначень поняття «фінансові ресурси», проте немає єдиної погляду серед учених-економістів [1, с. 158].

В економічній літературі під фінансовими ресурсами частіше за все розуміють грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту, що створюється упродовж певного часу в державі [2, с. 133].

Деякі автори, а саме, І. Балабанов, А. Блабанов, І. Бланк та інші, трактують фінансові ресурси підприємства як кошти, наявні у розпорядженні суб'єкта, що господарює. Так, наприклад, І. Бланк підкреслює, що ця сукупність коштів формується з метою фінансування розвитку підприємства в майбутньому періоді [3, с. 32].

Такий вчений як А. Філімоненков на відміну від інших учених-економістів, які під фінансовими ресурсами розуміють грошові надходження, доходи і нагромадження у фондовій і не фондовій формах, пропонує трактувати фінансові ресурси підприємства як грошовий капітал, вкладений у підприємство для одержання доходів і прибутку [4, с. 13]. Це можна пояснити тим, що сьогодні термін «фонди» (як організаційна форма руху коштів у звітності підприємства) замінений на термін «капітал».

Інший вчений, В. Бєлолипецький, зазначає, що «в умовах ринкової економіки фінансисти оперують частіше поняттям «капітал», який є для фінансиста-практика є реальним об'єктом, на який він може постійно впливати з метою отримання нових доходів фірми. Капітал є перетвореною формою фінансових ресурсів» [5, с. 64]. Водночас він стверджує, що у звітності підприємства фінансові ресурси представлені капіталом і зобов'язаннями підприємства, тобто до капіталу він відносить тільки власний капітал підприємства.

Таких самих поглядів притримуються В. Гриньова, В. Коюда [6] та Г. Кірейцев [7]. Зокрема Г. Кірейцев стверджує, що «принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами полягає у тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більше або дорівнюють капіталу підприємства. При цьому, якщо «фінансові ресурси» дорівнюють «капіталу», то це означає, що у підприємства немає ніяких фінансових зобов'язань» [7, с. 17].

В. Опарін розглядає фінансові ресурси як суму коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства [8, с. 133].

Капітал є реальним об'єктом, на який можна постійно впливати з метою отримання нових доходів підприємства та використання нею своїх зобов'язань. Тобто капітал – це об'єктивний фактор виробництва, частина фінансових ресурсів, які використовуються підприємством у своїй діяльності. Отже, капітал є перетвореною формою фінансових ресурсів. І тому ототожнювати поняття «фінансові ресурси» і «капітал» не можна

Принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами полягає в тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більші або дорівнюють капіталу підприємства. При цьому якщо «фінансові ресурси» дорівнюють «капіталу», то це означає, що у підприємства немає жодних фінансових зобов'язань [1, с. 159].

Аналіз наведених вище визначень поняття «фінансові ресурси підприємства», дає підстави констатувати, що серед українських та зарубіжних науковців досі не існує однієї думки щодо визначення цього терміну та його ролі у процесі функціонування будь-якого підприємства. Різні класифікаційні

дефініції фінансових ресурсів у економічній літературі дають змогу сформулювати уточнене їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

– за їх видами та складом;

– за джерелами їх виникнення (формування) [1, с. 159].

Фінансові ресурси призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання.

Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів. Здатність виконувати функцію платіжного засобу та рівень ліквідності активів є визначальними ознаками належності їх до складу фінансових ресурсів.

Можна виділити основні ознаки, які притаманні фінансовим ресурсам:

- формування та використання фінансових ресурсів здійснюється відповідно до правового та нормативного забезпечення;

- фінансові ресурси можуть належати суб'єктам господарювання різних організаційно-правових форм бізнесу або бути зосереджені у суб'єктів фінансового ринку (банківських установах, інвестиційних фондах, компаніях спільного інвестування тощо).

Основними напрямами використання фінансових ресурсів є відтворення підприємств, соціальне забезпечення працівників та задоволення інших потреб суб'єктів господарювання. Фінансовим ресурсам підприємств притаманні такі властивості:

- фінансові ресурси мають стадію утворення;

- фінансові ресурси відображають ставлення до власності;

- фінансові ресурси мають джерела формування і цілі використання;

- від джерел формування та напрямів використання залежить структура фінансових ресурсів підприємства [9, с. 290].

Основні складові фінансових ресурсів підприємств можна представити таким чином (рис. 1.1):

Рис. 1.1. Складові фінансових ресурсів підприємств

Фінансові ресурси підприємства використовують для придбання основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних запасів, на виплату заробітної плати, сплату податків, орендної плати, страхових платежів тощо. При цьому від величини, складу та структури фінансових ресурсів підприємства залежать обсяг виробництва, технічна, трудова, матеріальна забезпеченість підприємства, його соціально-економічний розвиток.

Фінансові ресурси підприємства мають певні власні ознаки, або характеристики. Усі якісні характеристики фінансових ресурсів об'єднують у три групи:

1) загальноекономічні;

2) фінансові;

3) індивідуальні.

До загальноекономічних характеристик належать такі:

- накопичена вартість – її розглядають як активи, що забезпечують рух вартості та дотримання економічного розвитку. Досягнення економічного розвитку підприємства відбувається за наявності власних фінансових ресурсів і за умов забезпечення можливостей доступу до зовнішніх джерел фінансування.

До фінансових характеристик фінансових ресурсів підприємства належать такі:

- об’єкт фінансового управління – у функціонуванні та економічному розвитку підприємства та його практичній діяльності особлива увага приділяється фінансовим ресурсам. Вони є центральним елементом та об’єктом впливу фінансового менеджменту;

- джерело доходу – особливістю фінансових ресурсів як джерела доходу є те, що вони діють відокремлено від інших факторів виробництва. Використання фінансових ресурсів (як джерела доходу) забезпечується формуванням грошових надходжень підприємства у фінансовій та інвестиційній ланках діяльності. Акумульовані фінансові ресурси використовуються для фінансування реальних та фінансових інвестицій із метою отримання доходу в майбутньому);

- джерело ризику – між доходом та ризиком постійно існує зв’язок. Чим вищий рівень доходів, тим більший рівень ризику. Фінансові ризики є невід’ємною частиною фінансової діяльності, а їх носієм ризику є фінансові ресурси;

- джерело погашення фінансових зобов’язань – для діяльності підприємства притаманна постійна кредиторська та дебіторська заборгованості. Така заборгованість може виникати перед державою, власниками, кредиторами та інвесторами і вона потребує погашення. Підприємства для погашення заборгованості використовують фінансові ресурси.

Індивідуальні характеристики фінансових ресурсів містять:

- активи з високою трансформаційною здатністю – особливість фінансових ресурсів полягає у тому, що вони не беруть безпосередньої участі в процесі виробництва. Для їх участі у процесі виробництва їх потрібно перетворити в інші активи;

- основний компонент фінансового потенціалу – фінансові ресурси визначають фінансовий аспект потенціалу підприємства. Ліквідність активів і здатність регулювати чисті грошові потоки є базовими елементами для оцінки платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства [10, с. 263].

На основі порівняльного аналізу теоретичних досліджень та узагальнення наукових підходів щодо класифікації фінансових ресурсів підприємств можна надати систематизовану класифікацію фінансових ресурсів підприємств (табл. 1.1.).

Класифікація фінансових ресурсів є досить важливою для управління їх формуванням та використанням. Вона дає змогу визначити правильне співвідношення між власними і позиковими ресурсами, яке сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства, а також створить дієвий механізм управління.

Сучасні ринкові умови господарювання та активізація підприємницької діяльності потребують нових підходів до формування, розміщення та використання фінансових ресурсів – основи фінансового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання. Саме тому дедалі вагомішого значення набувають дослідження процесів управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема наукових підходів до їх класифікації з метою оптимізації джерел формування та ефективного використання у фінансового-господарській діяльності підприємницьких структур.

Таблиця 1.1

Класифікація фінансових ресурсів підприємств [1, с. 160].

Ознака	**Фінансові ресурси**
За характером використання	- ресурси вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес; - ресурси, які знаходяться в обігу, обслуговуючи окремий виробничий цикл
За терміном залучення	- необмежені, тобто, власні фінансові ресурси; - термінові: - термін залучення яких більше одного року; - фінансові ресурси, термін залучення до одного року
За джерелами покриття активів	- власний капітал; - поточні зобов'язання; - забезпечення майбутніх витрат і платежів; - довгострокові зобов'язання
За видами сформованих активів	- необоротні активи; - оборотні активи; - витрати майбутніх періодів
За об'єктом інвестування	- в реальні інвестиційні об'єкти; - в фінансові інструменти

За правом власності	- власні кошти підприємства; - залучені засоби; - позикові фінансові ресурси
За призначенням	- для виконання фінансових зобов'язань; - для забезпечення розширеного відтворення; - для забезпечення господарських та інших операцій
За організаційно- правовою формою	- акціонерні; - пайові; - індивідуальні
За матеріально- речовою структурою	- матеріалізовані; - оборотні кошти
За ступенем ліквідності активів	- найбільш ліквідні; - швидкореалізовувані; - повільно реалізовані; - важкореалізовувані
За ознакою платності	- безоплатні; - платні
За джерелами формування	- зовнішні; - внутрішні
За видами господарської діяльності	- операційні; - інвестиційні; - фінансові
За характером участі в господарському процесі	- активні; - пасивні
За терміном погашення зобов’язань	- термінові зобов’язання; - короткострокові пасиви; - довгострокові пасиви; - постійні пасиви

Необхідність ефективного розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства зумовлює розмір, склад та структуру фінансових ресурсів суб’єктів господарювання. У свою чергу, від величини фінансових ресурсів залежить фінансування процесу розширеного відтворення, виконання фінансових зобов’язань перед бюджетом, банками, страховими й іншими організаціями, інноваційний та соціально-економічний розвиток підприємства загалом. Достатня наявність фінансових ресурсів, ефективне їх використання визначають фінансовий добробут підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

Обсяг виробництва, його ефективність зумовлені розміром, складом та структурою фінансових ресурсів підприємства. Приміром, підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємств. А висока питома вага залучених коштів ускладнює фінансову діяльність

підприємства та потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, дивідендів на акції, процентів по облігації, зменшує ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства. Тому в кожному конкретному випадку необхідно детально продумати доцільність залучення додаткових фінансових ресурсів.

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

Виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони створюють передумови для стабільного процесу виробництва, його постійного зростання, а також визначають конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Формування фінансових ресурсів підприємства – це складний процес, який орієнтується на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем і з забезпеченням високої якості їх використання [11, с. 140].

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти.

До власних коштів відносяться:

- статутний капітал – це капітал підприємства, який створений із внесків засновників, або з номінальної вартості акцій підприємства [12, с. 64]. Обсяг статутного капіталу зазначається в установчих документах. Він забезпечує врегулювання відносин власності та управління підприємством. Обсяг статутного капіталу не може бути меншою за суму, яка встановлена законодавством [13, с. 127];
- амортизаційні відрахування – це поступове перенесення вартості основних фондів на виготовлені продукти [18, с. 64]. Вони є одним із найдешевших джерел фінансування, адже не оподатковуються і не потребують витрат на мобілізацію. Розмір амортизаційних відрахувань залежить від норм амортизації, структури груп та їх балансової вартості [14, с. 57].
- дохід – це кошти, які отримуються у результаті продажу товарів чи послуг;

- прибуток – це сума коштів на яку доходи більші за витрати.

До джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства належать ті кошти, які безпосередньо формуються із фінансово-господарської діяльності підприємства і їм належить велика частка у формуванні власного капіталу підприємства.

До залучених коштів підприємства належать:

- отримані кредити;
- пайові внески громадян;
- мобілізовані на фінансовому ринку кошти;
- кошти, які надходять до підприємства за рахунок випуску та емісії акцій;
- кошти, які формуються у зв'язку з розподілом фінансових ресурсів між державним та місцевими бюджетами;
- кошти цільових фондів, які надаються на безповоротній основі;
- страхові відшкодування тощо.

Залучені кошти надають змогу новим підприємствам сформувати свій капітал, а уже створеним підприємствам збільшити розмір свого капіталу [12, с. 65 - 66].

При формування фінансових ресурсів підприємству потрібно дотримуватися таких принципів:

- урахування перспектив розвитку господарської діяльності підприємства;
- забезпечення відповідності обсягу залучених фінансових ресурсів обсягу сформованих активів;
- забезпечення високоефективного використання фінансових ресурсів під час господарської діяльності підприємства, що передбачає дотримання певної відповідності між складовими фінансових ресурсів і напрямами їх використання;
- забезпечення оптимальності структури джерел фінансування з позиції ефективного їх функціонування – цей принцип передбачає формування певного співвідношення між власними та позиковими ресурсами підприємства;
- забезпечення мінімізації витрат щодо формування фінансових ресурсів із різних джерел – реалізація цього принципу пов'язана з розрахунком вартості

кожної окремої складової фінансових ресурсів та залучення його із таких джерел, які б забезпечували мінімальні витрати з формування та використання певних видів власних та позикових фінансових ресурсів [15, с. 198].

Джерела формування фінансових ресурсів підприємства класифікувати за такими напрямками:

1) фінансові ресурси, які формуються під час створення підприємств;

2) ресурси, що формуються із власних і прирівняних до них коштів;

3) кошти, які мобілізуються на фінансовому ринку;

4) фінансові ресурси, що надходять в процесі розподілу грошових надходжень [16, с. 363].

Виділяють такі джерела формування фінансових ресурсів, які:

1) створюються під час заснування підприємства із внесків засновників у статутний капітал:

- акціонерний капітал;
- внески членів товариства;
- бюджетні кошти;
- галузеві фінансові ресурси;

2) створюються за рахунок власних і прирівняних до них коштів:

- доходи від операційного, інвестиційної, фінансової діяльності: валовий і чистий дохід; прибуток від основної діяльності; прибуток від операційної діяльності; прибуток від фінансових операцій; прибуток від іншої діяльності та надзвичайних подій;
- надходження: амортизаційні відрахування; цільові надходження; стійкі пасиви тощо; ресурси, що мобілізуються на фінансовому ринку:
- надходження від емісії акцій, облігацій та інших цінних паперів;
- фінансовий лізинг, комерційні та банківські кредити;

3) надходять у процесі розподілу грошових надходжень: кошти, які надійшли від асоціацій, галузевих структур; страхові відшкодування; бюджетні інвестиції, асигнування, дотації, субсидії.

Отже, за джерелами формування фінансові ресурси можна структурувати таким способом:

1) кошти, які сформовані за рахунок внесків юридичних і фізичних осіб у статутний фонд під час заснування підприємства;
2) ресурси, які формуються за рахунок доходів і прибутків від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, амортизаційних відрахувань, цільових надходжень; стійкі пасиви у вигляді кредиторської заборгованості;
3) ресурси, які розміщуються на фінансовому ринку від емісії акцій, облігацій та інших видів цінних паперів, отримані банківські і комерційні кредити;
4) ресурси, які формуються за рахунок бюджетних інвестицій, державних дотацій та субсидій, страхових відшкодувань [17, с. 53].

Кожне джерело формування фінансових ресурсів має певні позитивні та негативні ознаки. Власним фінансовим ресурсам підприємства притаманні простота та швидкість залучення, забезпечення фінансової стійкості розвитку підприємства, зниженням ризику банкрутства, збереженням повного управління і контролю з боку засновників.

Обсяги залучення власних фінансових ресурсів підприємства обмежені. Це залежить від ефективної діяльності підприємства у попередньому періоді та його фінансових можливостей. На відміну від власних фінансових ресурсів, позиковим притаманні широкі можливості залучення активів і зростання обсягів діяльності підприємства. Однак залучення позикових коштів має певні труднощі. Використання позикових коштів підприємства збільшує ризик неплатоспроможності та зменшує його фінансову стійкість.

У сучасних умовах діяльності підприємства не можна надати перевагу якомусь одному джерелу формування фінансових ресурсів через негативні наслідки. При використанні лише власних коштів виникають проблеми з обмеженням зростання фінансового потенціалу підприємства, а використання позикових та залучених коштів у великих обсягах дійсно дає можливість виживання та прогресивного розвитку в умовах нестабільності, що значно підвищує ступінь ризику у фінансовій діяльності підприємств [18, с. 95].

Наявність значної питомої ваги власних фінансових ресурсів позитивно

впливає на фінансову діяльність підприємств, тоді як висока частка позичених свідчить про певні фінансові проблеми [19, с. 9].

Співвідношення власних і позикових коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства формує показник структури капіталу підприємства, який є одним із найголовніших критеріїв оцінки фінансового стану підприємства. Вибір варіантів залучення позикових коштів має бути привабливим лише за умови підтримання нормальної кредитної політики, врахуванні переваг та недоліків. Використання позичкового капіталу в багатьох випадках має свої плюси, так як заборгованість вигідна в період підвищення темпів інфляції, а плата за користуванням позиковим капіталом належить до валових витрат і не оподатковується. У сучасних умовах більш вигідніше користуватися власними фінансовими ресурсами, ніж позиковими. Велика частка позикових коштів підвищує ризик банкрутства, тому не дуже потрібно використовувати можливості залучення позикових коштів без особливої необхідності [20, с. 146].

Формування з різних джерел фінансових ресурсів дає можливість підприємству вчасно інвестувати кошти у нове виробництво, забезпечувати розширення й технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їх впровадження та ін.

Аналіз формування фінансових ресурсів підприємства має здійснюватися за такою послідовністю:

1. На першому етапі аналізуються джерела формування капіталу: оцінка структури джерел фінансових ресурсів у цілому, аналіз джерел власних та позикових коштів, аналіз кредиторської заборгованості.
2. На другому етапі проводиться аналіз активів підприємства: аналіз складу і структури капіталу, аналіз оборотного капіталу та дебіторської заборгованості.
3. На третьому етапі проводиться аналіз ліквідності балансу підприємства, який передбачає певну перебудову активів за ознакою ліквідності і пасивів та ознакою терміновості їх погашення. Головною метою цього етапу є перевірка балансу надходження і витрачання фінансових ресурсів підприємства, тобто його здатність за певний період часу розраховуватись за своїми зобов’язаннями власним майном.

4. На четвертому, проводиться порівняння фінансових показників одного підприємства з іншими або за різні звітні періоди, таким чином розраховується узагальнюючий рейтинговий показник.

Для аналізу формування фінансових ресурсів підприємства перші 2 етапи є обов'язковими [18, с. 98]. Формування фінансових ресурсів із різних джерел надає можливість підприємству свідомо реагувати на зміни потреб ринку, розширювати асортимент своєї продукції та збільшувати масштаби виробництва. Під час формування ресурсів важливо притримуватися оптимального співвідношення між джерелами формування за для забезпечення нормальної фінансової стійкості підприємства [11, с. 144].

На формування фінансових ресурсів підприємства впливають різні чинники, які у відношенні до підприємств доцільно поділяти на внутрішні та зовнішні чинники.

Внутрішні чинники – це несистематичні чинники, які пов'язані безпосередньо з діяльністю окремого підприємства, а зовнішні – це систематичні чинники, що не пов'язані безпосередньо з діяльністю підприємства, але впливають на неї. До внутрішніх чинників належать:

- уточнення фінансових завдань;
- якісне управління фінансовими ресурсами;
- оптимізація партій продукції з метою мінімізації запасів та відповідних витрат;
- розробка оптимальної структури виробництва з метою забезпечення найбільшої віддачі обладнання, зниження впливу сезонності виробництва шляхом випуску альтернативних видів продукції;
- налагодження роботи з посередниками та забезпечення взаємозв'язку збутової стратегії з виробничою;
- вибір сегментів ринку згідно виробничих можливостей;
- уточнення критеріїв цінової політики, позиціонування продукції в проміжку «ціна – якість»;
- аналіз ринку продукції;
- якість фінансового, управлінського та податкового обліку;

- розробка планів роботи з контрагентами та її погодження з фінансовим планом підприємства;
- планування маркетингової діяльності;
- аналіз цін конкурентів та пошук шляхів їх зниження;
- аналіз структури витрат підприємства та шляхи її оптимізації;
- оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження його із фінансовим планом підприємства;
- характеристика персоналу згідно організаційної структури та фінансового плану підприємства.

До зовнішніх чинників відноситься: інфляція, зменшення або зростання цін на ресурси та розвиток фінансового ринку, стан розвитку фінансового ринку та стан економіки загалом [2, с. 135].

Усі ці чинники мають вплив на формування фінансових ресурсів підприємства через регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел.

1.3. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства

Напрями, за якими підприємством може здійснюватися використання фінансових ресурсів є такими:
- платежі організаціям фінансово-банківської системи, обумовлені виконанням фінансових зобов'язань (податкові платежі до бюджету, страхові платежі, виплата відсотків за користування банківськими кредитами, погашення раніше отриманих позик тощо);
- реінвестування, пов'язане з розширенням та технічним оновленням виробництва, переходом на нові прогресивні технології, використання «ноу-хау»;
- інвестування фінансових ресурсів у цінні папери інших суб'єктів господарювання: акції, облігації, які є об'єктом купівлі-продажу на ринку;
- використання фінансових ресурсів на забезпечення потреб соціального характеру;

- поточні витрати на виробництво і реалізацію (робот, послуг);
- інвестування коштів у поповнення оборотних активів і поширення асортименту продукції, що виробляється;
- інвестування коштів у науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки і придбання нематеріальних активів;
- створення резервів тощо.

З позиції практичної діяльності доцільно групувати напрямки використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат:

1. За видами активів:

- необоротні активи;

- оборотні активи.

2. За видами витрат:

- витрати на виробництво продукції;

- витрати на збут продукції;

- управлінські витрати;

- інші витрати.

Виділення напрямів використання фінансових ресурсів підприємства дає змогу врахувати специфіку і функції кожного з них для ефективного управління з метою стійкого розвитку підприємства.

До необоротних активів належать: основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові фінансові вкладення, інші активи.

До оборотних активів відносять: запаси, дебіторську заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.

Витрати на виробництво продукції включають в себе: матеріальні витрати, оплату праці, відрахування на соціальні заходи, інші витрати.

Витрати на збут продукції складаються із: транспортних затрат, реклами, представницьких витрат, зберігання і реалізації продукції, страхування, нормативних недостач.

До управлінських витрат відносять: адміністративно-управлінські витрати, утримання загальногосподарського персоналу, витрати на інформаційні, аудиторські, консалтингові послуги.

До інших витрат належать: відсотки до оплати, витрати по наданню в тимчасове користування активів підприємства, витрати по вибуттю основних засобів та інших активів, оплата кредитних послуг.

Для того, щоб фінансові ресурси забезпечували безперебійну виробничу діяльність підприємства, необхідно забезпечити синхронізацію їх надходження і витрачання. В іншому випадку дисбаланс використання фінансових ресурсів зумовлює високу імовірність банкрутства. Кошти, які підприємство отримує від реалізації продукції, уможливлюють відновлення процесу виробництва, але при цьому частина доходу може спрямовуватись на відтворення фінансових ресурсів.

Ресурси, які не беруть участь у процесі, можуть бути використані для відтворення у формі короткострокових і довгострокових фінансових вкладень [11, с. 143].

Важливим завданням при визначенні напрямів використання фінансових ресурсів підприємства є їх оптимізація та раціональний перерозподіл. Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів базується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. В основі цього підходу лежить доцільність управлінського рішення, яке визначається ситуацією, що формується під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Суттєвою допомогою в управлінні фінансовими ресурсами, зокрема, у частині їх використання у господарській діяльності для підвищення ефективності є інформаційні технології. В епоху інформаційного суспільства жодне підприємство не обходиться без використання різноманітного інформаційного забезпечення, яке не лише підвищує оперативність обробки та отримання інформації, а й допомагає підтвердити чи спростувати рішення про зміни на підприємстві. Тому фінансування розвитку інформаційних технологій можна визначити як важливий напрям спрямування наявних ресурсів підприємства [21, с. 55].

Важливі проблеми використанням фінансових ресурсів виникають у зв’язку з постійними змінами в податковому законодавстві України, нестабільністю фінансового ринку і структурними змінами капіталу, які викликані змінними

банківськими відсотками та курсами валют на фоні інфляції, яка не припиняється, зниженням централізованого фінансування, складністю інформаційного забезпечення, що постійно зростає [22, с. 40].

Оцінювати використання фінансових ресурсів підприємства необхідно проводити за показниками стійкості, платоспроможності та ділової активності, які розглядаються через коефіцієнти структури капіталу, ліквідності та оборотності, що дає можливість кількісно оцінювати вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства [23, с. 5].

Отже, використанням фінансових ресурсів слід розглядати від первинного суб'єкта господарювання до безпосередньо держави. Виходячи із ситуації, що склалася, можна стверджувати, що для ефективної не тільки господарської, але й фінансової діяльності підприємства в цілому, кожний суб'єкт господарювання повинен сформувати власну стратегію управління фінансами.

Також слід зазначити, що якість використання фінансових ресурсів може бути оцінена через ефективність їх використання, при цьому ефективність забезпечується впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Незважаючи на те, що існує велика кількість фінансових стратегій та різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів, необхідно впровадити таку систему критеріїв, які б допомогли найбільш точно оцінити ефективність використання наявних фінансових ресурсів на підприємстві і яка була б зрозумілою, аргументованою та враховувала вид економічної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «Белла-Трейд»

ТОВ «Белла-Трейд» є провідним виробником і постачальником гігієнічних і медичних виробів, косметики на світовому ринку. TZMO випускає продукцію на основі новітніх технологій у світі.

Історія виникнення ТОВ «Белла-Трейд» починається з 1951 року, коли у м. Торунь (Польща) на замовлення Міністерства Оборони і Центрального Управління з постачання гірської промисловості, запровадили виробництво перев'язувальних матеріалів і у зв’язку з цим створили державне підприємство Торунський завод механічної обробки – «ТЗМО». За планом виробництво мало припинитися після здійснення замовлення протягом 6 місяців, однак, оскільки виробництво виявилося ефективним, а якість продукції висока, з'явилися нові завдання. Тоді і було створено державне підприємство «Торунські заклади матеріалув опатрункових», яке вже в другий половині шістдесятих років починає завойовувати закордонні ринки. Вироби ТЗМО в цей час експортують в європейські, африканські та азійські держави [24].

У 1991 р. підприємство стало акціонерним товариством. Цей рік можна вважати переломним моментом в історії компанії, коли фізичні особи-працівники підприємства, а також представники наукового та медичного середовища, створили акціонерне товариство АТ «ТЗМО», яке викупило майно підприємства у держави.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) – це товариство, що має статутний капітал, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами. Учасники товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів. [25, с. 140] .

1996 р. Bella Hungaria Kft створює в Угорщині першу іноземну компанію із Групи ТЗМО.

У 1997 р. вироби підприємства отримують сертифікат CE. Маркування CE – спеціальний знак, який наноситься на виріб. Він засвідчує, що виріб відповідає основним вимогам директив ЄС і гармонізованим стандартам Європейського Союзу, а також те, що продукт пройшов процедуру оцінки відповідності директивам. Маркування CE вказує на те, що виріб не є шкідливим (небезпечним) для здоров'я його споживачів, а також нешкідливий для навколишнього середовища. ТЗМО УА – це перша компанія у медичній галузі Польщі, яка отримала право на маркірування своїх виробів європейським знаком безпеки CE [24].

З 2003 р. відкриваються виробничі потужності на східному ринку. Починається виробництво гігієнічних виробів на власних нових підприємствах у Росії і Україні.

В 2004 р. з’являються нові сучасні виробничі лінії на підприємстві. Запускається виробництво повітропроникного ламінату, який замінює плівку у поглинаючих виробах для дітей та дорослих. Це революційна зміна, що підвищує якість виробів і комфорт їх використання.

В 2005 починає працювати сучасна фабрика в Індії. Нова фабрика в Індії починає виготовлення гігієнічних і медичних виробів.

З 2008 р. підприємство починає застосовувати нові виробничі потужності Створюються три виробничі підприємства в Поморській Особливій економічній зоні в м. Ковалево Поморське.

В 2012 році відбувається освоєння ринків Америки. Введення виробів для інконтиненції Seni на американський ринок – це наступна інвестиція та виклик для Групи ТЗМО [24]. Товариство ТЗМО УА Inc., розташоване в Атланті у штаті Джорджія, послідовно розвиває підприємницьку діяльність.

У 2013 році вже функціонує 54 компанії у 17 країнах, на яких задіяно 7300 працівників. Товари підприємства продаються на 65 ринках Європи, Азії, Африки, Америки та Австралії. Водночас підприємство продовжує інвестування

у 10 країн: Росію, Литву, Україну, Німеччину, Словаччину, Угорщину, Румунію, США, Індію та Польщу.

У 2016 році створюється новий підрозділ – CitoNet Warszawa. Це вже шостий підрозділ Центрів Послуг в Польщі, які надають сучасні послуги з аутсорсінгу водного прання і підготовки нестандартних стерильних наборів, комплектів медичних виробів, призначених для проведення конкретних медичних процедур. На даний момент Група ТЗМО має такі Центри Послуг Citonet в Бидгощі, Щецині, Кракові, Лодзі, Забагні і Варшаві [24].

2017 рік – відкрито нове представництво ТЗМО Бенілюкс біля Амстердаму. Як глобальна фірма, підприємство володіє комерційними компаніями та логістичними центрами на різних ринках. Група ТЗМО постійно робить інвестиції. У цей же рік у Голландії відкрилося нове представництво та логістичний центр ТЗМО Бенілюкс.

У 2018 році відкрився новий головний офіс в Торуні – TZMO SA, що складається з двох частин, названих співробітниками «чорною» і «білою». Він має п’ять поверхів, у найвищій точці його висота перевищує 24 метри. По сусідству також будується Центр Технологій та Інновацій (CTI). У ньому працюють інженери різної спеціалізації, конструюють машини та технологічні рішення для TZMO, завдяки чому компанія отримує перевагу над конкурентами.

Нині компанія має власний науково-дослідний центр Tricomed, який співпрацює з досвідченими науковими інститутами, бере участь у вирішенні питань в галузі медичної інженерії, біотехнології та косметології, а також бере участь в рамкових програмах Європейського Співробітництва. Справжнє досягнення Центру – це кілька десятків патентів, багато премій, але найголовніше – престижне місце серед нечисленних виробників біоматеріалів у світі.

Головним завданням технологічних відділень, лабораторій та науково-дослідної структури є пошук новаторських ідей, розробка нових матеріалів, а також розробка новаторських виробів. Завдяки поєднанню людських талантів з найсучаснішими технологіями, підприємство має можливість пропонувати клієнтам вироби та рішення, які підвищують комфорт їхньої роботи та

щоденного життя, відповідаючи суворим стандартам безпеки і якості. Для досягнення цієї мети підприємство щороку проводить низку інвестицій.

Управління товариством здійснюють вищий орган товариства – загальні збори учасників товариства, виконавчий орган товариства – директор товариства та ревізійна комісія.

Посадовими особами товариства визнаються директор товариства, комерційний директор товариства, голова та члени Ревізійної комісії.

До виключної компетенції загальних зборів учасників товариства належить:

- внесення змін до статуту товариства, зміна розміру статутного (складеного) капіталу товариства;
- обрання та відкликання членів ревізійної комісії товариства;
- визначення основних напрямків діяльності товариства і затвердження його планів;
- затвердження річних результатів діяльності товариства;
- розгляд та затвердження фінансових звітів товариства;
- створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень, створення або участь у створенні інших юридичних осіб;
- визначення умов оплати праці посадових осіб товариства, його дочірніх підприємств, філій та представництв;
- прийняття рішення про припинення діяльності товариства та затвердження ліквідаційного балансу [26, с. 121].

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Белла-Трейд» [24]

На підприємстві налагоджено масовий тип виробництва – тип організації виробництва, що характеризується безперервним виготовленням великої кількості однорідної продукції протягом тривалого часу, при постійному повторенні виробничого процесу на всіх ділянках, лініях і робочих місцях.

Безперебійність виробництва на підприємстві забезпечує досить ефективна інфраструктура, яка включає у себе ремонтне, енергетичне, транспортне та складське ін. господарства. Для налагодження та ремонту основних засобів підприємство має власних механіків, електриків, групу тепло-, газо-, постачання і вентиляції, ремонтно-будівну дільницю. Для поставки продукції у розпорядженні фірми є автотранспортна дільниця і відділ постачання і перевезень.

Підприємство володіє достатньою кількістю виробничих та складських приміщень, щоб здійснювати успішну виробничу діяльність. В штаті підприємства інженерно – технічні працівники становлять понад 25%, які забезпечують організацію та управління технологічним процесом.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Перш ніж проводити аналіз фінансового стану підприємства, проведемо аналіз основних показників діяльності ТОВ «Белла-Трейд» за даними фінансової звітності за 2017-2019 роки.

Як видно з табл. 2.1, доходи від реалізації продукції протягом 2017 - 2019 років показали стабільну динаміку зростання. Так, у в 2018 році доходи зросли на 18,3%, а в 2019 році на 6,7%. За три роки ці доходи зросли на 26,2%.

Облікова кількість штатних працівників в 2018 році зменшилась на 13 чоловік, а в 2019 році чисельність залишилась незмінною, на підприємстві працював 241 працівник.

Продуктивність праці на 1 працівника показує позитивну динаміку, починаючи з 2017 року, що пояснюється зростанням виручки від реалізації. Так у 2018 продуктивність праці на 1 працівника зросла на 6,7% і склала 3204,3 тис. грн/чол., у 2019 році зросла на 18,3% і склала 3789,9 тис. грн/чол.

За результатами аналізу бачимо, що вартість основних виробничих фондів у 2018 році зросла порівняно з 2017 роком на 12,8%, а у 2019 році зросла на 29,1%, тобто до 13966 тис. грн, що пов'язано із розширенням діяльності підприємства.

Зростання показника фондовіддачі показує ефективне використання основних засобів підприємства. Так значення показника фондовіддачі з 1,9 в 2017 році зросло до 2,4 в 2019 році.

Таблиця 2.1

Основні техніко - економічні показники ТОВ «Белла-Трейд»

№ п/п	Показники	Одиниці виміру	Роки			Темп росту, %		
			2017	2018	2019	2018 / 2017	2019 / 2018	2019 / 2017
1	Доходи від реалізації продукції (без ПДВ)	тис. грн.	772230	913362	974194	18,3	6,7	26,2
2	Облікова кількість штатних працівників, всього	чол.	254,0	241,0	241,0	-5,1	0	-5,1
3	Продуктивність праці одного працівника	тис. грн/чол	3003,7	3204,3	3789,9	6,7	18,3	26,2
4	Фонд оплати праці штатних працівників	тис. грн.	8176,4	11107,0	16043,7	35,8	44,4	96,2
5	Середньомісячна ЗП одного працівника	грн.	1795,0	2281,3	2296,3	27,1	0,7	27,9
6	Вартість основних виробничих фондів	тис. грн.	9586	10817	13966	12,8	29,1	45,7
7	Витрати на виробництво продукції	тис. грн.	591557,0	708482,0	720886	19,8	1,75	21,9
8	Витрати на 1 грн продукції	грн/грн	1,5	1,3	1,3	-13,3	0	-13,3
9	Інші операційні доходи	тис. грн.	6373,0	6696,0	15806	5,1	136,1	148,1
10	Адміністративні витрати	тис. грн.	20908,0	21617,0	26463	3,4	22,4	26,6
11	Витрати на збут	тис. грн.	135185,0	147530,0	176528	9,1	19,7	30,6
12	Інші операційні витрати	тис. грн.	7529,0	13397,0	9440	77,9	-29,5	25,4
13	Прибуток (+), збиток (-) від операційної діяльності	тис. грн.	23423,0	29032,0	56683	23,9	95,2	142,0
14	Інші доходи	тис. грн	233,0	501,0	77	115,0	-84,6	-67,0

Продовження табл. 2.1.

15	Інші витрати	тис. грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16	Фінансові витрати	тис. грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17	Прибуток (+), збиток (-) до оподаткування	тис. грн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
18	Чистий прибуток	тис. грн.	20272,0	24911,0	47741	22,9	91,6	135,5
19	Фондовіддача основних виробничих фондів	грн	1,9	1,8	2,4	-5,3	33,3	26,3
20	Рентабельність виробництва	%	3,4	2,9	1,8	-14,7	-37,9	-47,1

Витрати на 1 грн продукції в 2017 році становили 1,5 грн. Але в 2018-2019 рр. році ці витрати зменшилися і становили вже 1,3 грн.

Інші операційні доходи в 2018 році зросли на 5,1% та склали 6696,0 тис. грн. В 2019 році вони знову зросли і підприємство отримало 15806 тис. грн інших операційних доходів, що на 136,1% більше, ніж в попередньому році.

Регулярне оцінювання фінансового стану підприємства дає змогу керівництву вирішувати питання щодо необхідності додаткового залучення фінансових ресурсів, їх оптимального розподілу, планування виробничої та збутової діяльності підприємства, джерел їх фінансування.

Фінансовий стан підприємства визначають за системою показників, що відображають його здатність фінансувати свою діяльність на певний момент часу за рахунок власного і позикового капіталу в процесі його кругообігу.

До основних задач аналізу фінансового стану підприємства відносять:

- своєчасну і об'єктивну діагностику фінансового стану підприємства, встановлення його проблемних позицій і вивчення причин їх виникнення;

- пошук резервів поліпшення фінансового стану підприємства, його платоспроможності і фінансової стійкості;

- розробку конкретних заходів, спрямованих на більш ефективне використовування фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства;

- прогнозування можливих фінансових результатів і розробку моделей фінансового стану [27, с. 95].

Фінансовий стан підприємств можна оцінювати з позиції його короткострокової і довгострокової перспектив. У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства є його ліквідність і платоспроможність, тобто спроможність своєчасно і в повному обсязі розрахуватися по короткострокових зобов'язаннях. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна в гроші. Ліквідність підприємства – це його спроможність перетворювати свої активи в гроші для покриття всіх необхідних платежів у міру настання їх строку.

Усі активи підприємства залежно від ступеня їх ліквідності, тобто від здатності та швидкості перетворення в грошові кошти, можна умовно поділити на такі групи:

1. Найбільш ліквідні активи (А1) – це суми грошових коштів підприємства на поточному, валютному та інших рахунках, у касі, короткострокові фінансові вкладення (цінні папери), які можуть бути використані для здійснення поточних розрахунків негайно.

2. Активи, що швидко реалізуються (А2) (активи, для перетворення яких у наявні кошти потрібний визначений час) – це дебіторська заборгованість, платежі по якій очікуються протягом 12 місяців після звітної дати, та інші оборотні активи.

3. Активи, що повільно реалізуються (А3) (найменш ліквідні активи) – це запаси і витрати. Ліквідність цієї групи залежить від своєчасності відвантаження продукції, швидкості й правильності оформлення банківських документів, швидкості платіжного документообігу в банку, від якості й попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, платоспроможності покупців, форми розрахунків тощо.

4. Активи, що важко реалізуються (А4), – це активи, призначені для використання в господарській діяльності протягом тривалого періоду часу. В цю статтю можна включити статті розділу I активу балансу «Необоротні активи» [28].

Пасиви балансу залежно від ступеня зростання строків погашення зобов'язань групуються так:

1. Найбільш строкові зобов'язання (П1) – це кредиторська заборгованість, позики для працівників, інші короткострокові пасиви.

2. Короткострокові пасиви (П2) – це короткострокові позикові кредити банків, що підлягають погашенню протягом 12 місяців після звітної дати.

3. Довгострокові пасиви (П3) – це довгострокові кредити банків, позикові кошти та інші довгострокові пасиви.

4. Постійні пасиви (П4) – це власний капітал підприємства – статті розділу I пасиву балансу [28].

Відомості про короткострокові зобов’язання підприємства містяться в Ш розділі пасиву балансу. Аналіз ліквідності підприємства проведемо шляхом складання балансу ліквідності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності балансу

Актив	**2017**	**2018**	**2019**	**Пасив**	**2017**	**2018**	**2019**
1. Найбільш ліквідні активи	7346	4334	1433	1. Негайні пасиви	12732	19129	4006
2. Активи, що швидко реалізуються	17157	45925	43211	2. Коротко-строкові пасиви	40203	47191	61803
3. Активи, що реалізуються повільно	28309	16681	26115	3. Довго-строкові пасиви	425	18674	18551
4. Складнореалізовані активи	24737	47241	46898	4. Постійні пасиви	24189	29187	33297
Баланс	**77549**	**114181**	**117657**	**Баланс**	**77549**	**114181**	**117657**

Для визначення ліквідності балансу порівняємо підсумки з кожної групи активів і пасивів. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються умови: А1≥П1; А2≥П2; А3≥П3; А4≤П4.

З таблиці видно, що підприємство, яке аналізується, має низьку ліквідність, оскільки лише одна умова А3≥П3 виконувалась в 2017, 2019 роках, а в 2018 році взагалі не було дотримано жодної умови.

Далі продовжимо аналіз ліквідності підприємства, яку можна швидко визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності підприємства ТОВ «Белла-Трейд»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,14	0,065	0,022	-0,075	-0,043	-0,118
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,49	0,81	0,69	0,32	-0,12	0,2
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,03	1,06	1,08	0,03	0,02	0,05

Під час аналізу ліквідності підприємства використовують такі відносні показники:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт поточної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається відношенням найбільш ліквідних активів до поточних зобов'язань підприємства. В чисельнику знаходяться суми грошових коштів та їх еквівалентів, а також поточних фінансових інвестицій (ряд. 1160 + ряд. 1165 розділу II активу балансу), в знаменнику поточні зобов’язання – підсумок розділу III пасиву балансу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш суворим критерієм для оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства. Він демонструє, яку частину короткострокової заборгованості підприємство може погасити в поточний момент або найближчим часом.

Нормативним вважається значення Кал не нижче 0,2, що свідчить, що підприємство може на 20% в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги, а його платоспроможність є нормальною. В закордонній практиці, для країн зі стабільною економікою, вважається достатнім, будь-яке позитивне значення коефіцієнту до 0,01. Розрахунок коефіцієнта для ТОВ «Белла-Трейд» засвідчив, що підприємство має коефіцієнт нижчий за нормативний.

Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворої) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту обчислюють як відношення суми грошових коштів,

короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності дає змогу оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану. Оптимальне значення цього показника знаходиться в межах 0,7-0,8.

За нашими розрахунками значення коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормативному лише в 2018 році, а у 2019 році показник знову зменшився, що свідчить про нездатність підприємства в разі необхідності швидко погасити свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт загальної платоспроможності) вважають узагальнюючим показником ліквідності. Його розраховують як відношення поточних активів до поточних зобов'язань. В чисельнику – підсумок розділу II активу балансу, в знаменнику – підсумок розділу III пасиву балансу. Зазначений коефіцієнт свідчить про загальну ліквідність і показує, наскільки поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, іншими словами, скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Нормативне значення цього показника – 1,5-2,5. Орієнтовне значення показника може встановлювати і підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання і залежно від щоденної потреби підприємства у вільних грошових ресурсах.

Значення коефіцієнта поточної ліквідності для ТОВ «Белла-Трейд» нижче від нормативного, але позитивним є його поступове збільшення, що свідчить про зменшення ризику неплатоспроможності підприємства.

Для уникнення кризових явищ у виробничо-фінансовій діяльності підприємства проводять аналіз ділової активності підприємства.

Ділова активність характеризує рівень ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, які впливають на фінансовий результат діяльності підприємства [28].

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності

полягає в дослідженні рівнів і динаміки коефіцієнтів оборотності, які у загальному випадку являють собою відношення чистого доходу від реалізації продукції до середньої за період величини коштів або їх джерел (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз показників ділової активності ТОВ «Белла-Трейд»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Коефіцієнт трансформації	2,3	2,1	2,4	-0,2	0,3	0,1
Коефіцієнт адекватності інвестування	8,01	7,58	8,88	-0,43	1,3	0,87
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	7,95	6,41	6,24	-1,54	-0,17	-1,71
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	11,5	10,9	21,93	-0,6	11,03	10,43
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	5,9	7,8	11,9	1,9	4,1	6,0
Коефіцієнт оборотності основних засобів	7,9	6,3	6,4	-1,6	0,1	-1,5

Коефіцієнт оборотності вкладеного капіталу (коефіцієнт трансформації) відображає швидкість обороту (у кількості оборотів за період) сукупного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів за аналізований період відбувається повний цикл виробництва й обігу, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів.

Так, розрахунок коефіцієнта оборотності вкладеного капіталу показує збільшення темпів обороту капіталу. Згідно розрахунку видно , що в 2019 році коефіцієнт збільшився порівняно з 2017 роком.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості надає можливість визначити, скільки разів протягом періоду обсяги надходжень від реалізації можуть вмістити в собі середній залишок боргових прав.

Зниження оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Белла-Трейд» в 2019 році порівняно з 2017 роком свідчить про хоч і незначне, але погіршення платіжної дисципліни покупців: несвоєчасне погашення покупцями

заборгованості перед підприємством і зростання продажів з відстрочкою платежу.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості оцінюють разом з оборотністю кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує швидкість розрахунків з постачальниками та іншими кредиторами, які обслуговують поточну діяльність підприємства щодо придбання товарно-матеріальних цінностей.

Збільшення даного показника в динаміці свідчить про покращення розрахунково-платіжної дисципліни підприємства у відносинах з постачальниками, бюджетом, позабюджетними фондами, персоналом підприємства, іншими кредиторами.

Позитивною тенденцією в організації розрахунків підприємства є перевищення коефіцієнтом оборотності дебіторської заборгованості коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості і навпаки, так як у нашому випадку перевищення коефіцієнтом оборотності кредиторської заборгованості коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості є наслідком прорахунків підприємства в роботі з покупцям боржниками, зростанням обсягів комерційного кредитування.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів – показує число разів поповнення запасів за рік.

Зростання значення даного показника в динаміці, свідчить про зменшення обсягів неліквідних статей оборотних активів, що сприяє покращенню структури оборотних активів підприємства в цілому та підвищення рівня його фінансової стійкості. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) характеризує ефективність використання основних засобів.

Далі проведемо аналіз фінансової стійкості ТОВ «Белла-Трейд» (табл. 2.5).

Фінансова стійкість підприємства – це здатність підприємства зберігати або відновлювати початковий (або близький до нього) стан, або покращувати

даний стан при зміні зовнішніх та/або внутрішніх параметрів (факторів) впливу на фінансові потоки [29, с. 70].

Зміни факторів зазвичай вважаються незначними. Тобто стан буде стійким, якщо компанія може покращувати або не погіршувати значення своїх показників діяльності при зміні факторів.

Таблиця 2.5

Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Белла-Трейд»

Показник	Роки			Відхилення			Оптимальне (рекомендоване) значення
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018	2019-2017	
1. Коефіцієнт автономії	0,86	0,88	0,91	0,02	0,03	0,05	>0,5
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,14	0,12	0,09	-0,02	-0,03	-0,05	<0,5
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,89	0,91	0,89	0,02	-0,02	0	>0,4
4. Коефіцієнти забезпеченості власними оборотними коштами	0,85	0,87	0,90	0,02	0,03	0,05	>0,1
5. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	6,04	7,13	9,99	1,09	2,86	3,95	>1,0
6. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,17	0,14	0,10	-0,03	-0,04	-0,07	<0,5

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. Зазвичай нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовано оцінюється на рівні 0,5, що припускає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване із власних джерел, товариство зможе погасити зобов’язання. Порівнюючи коефіцієнт автономності ТОВ «Белла-Трейд» звітного року до

базисного можна сказати, що товариство залишається автономним, самостійним, тобто здійснює свою діяльність за допомогою власних коштів.

Коефіцієнт фінансової залежності – цей показник є оберненим до попереднього коефіцієнта і показує скільки одиниць сукупних джерел припадає на одиницю власного капіталу. Порівнюючи коефіцієнт фінансової залежності звітного року до базисного, можна сказати що товариство більше використовує власні кошти, частка залучених коштів менша.

Коефіцієнт маневреності власних коштів характеризує ступінь мобільності використання власного капіталу. Коефіцієнт маневреності показує частку власних коштів, вкладених в оборотні активи. Чітких рекомендацій у значенні цього коефіцієнта немає, але вважається, що його значення повинно бути більше 0,4, що дасть змогу забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу. Аналізуючи коефіцієнт маневреності власних засобів впродовж трьох років можна побачити що коефіцієнт залишався майже незмінним 0,89, тобто це говорить про те що залучені кошти направлені на фінансування поточної діяльності підприємства. За рахунок цих коштів було частково придбані товари та інші складові оборотного капіталу товариства.

Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу показує скільки позичених коштів залучено на одну гривню вкладених у активи власних коштів. Аналізуючи коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу, можна сказати що товариство на кожну 1 гривню залучених коштів використовувало від 6 до 10 гривень власних коштів, що означає посилення незалежності підприємства від інвесторів і кредиторів, тобто відповідне підвищення фінансової стійкості.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу залежності – цей показник є оберненим до попереднього коефіцієнта і показує скільки позичених коштів залучено на одну гривню вкладених у активи власних коштів. Розрахунок коефіцієнту співвідношення позикового та власного капіталу показав, що товариство на кожну 1 гривню власних коштів використовує від 17 до 0,17 до 0,10 гривні залучених коштів, що підтверджує висновок до попереднього показника.

Отже, дані табл. 2.7 свідчать, що фінансовий стан підприємства ТОВ «Белла-Трейд» значно покращився. Підприємство покращило ситуацію скоротивши поточні зобов'язання, збільшивши джерела власного капіталу.

На основі проведеного аналізу фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Белла-Трейд» можна зробити висновок, що не всі розраховані показники відповідають нормативним та мають позитивне значення. Але в 2019 році значення деяких показників змінюються в позитивну сторону, про свідчить зміна фінансового становища підприємства ТОВ «Белла-Трейд» з нестійкого на нормально стійке.

2.3. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»

Як було зазначено в розділі 1, аналіз формування та використання фінансових ресурсів починається з вивчення формування і розміщення капіталу підприємства, оцінки якості управління його активами і пасивами, визначення операційного і фінансового ризиків. Саме тому проведемо аналіз структури та динаміки капіталу в табл. 2.6

Структуру капіталу можна охарактеризувати, проаналізувавши співвідношення власних і позикових коштів, які використовуються підприємством в процесі господарської діяльності для фінансування активів.

Статутний капітал протягом досліджуваних трьох років залишався незмінним. Те саме спостерігаємо і за статтею «Резервний капітал».

Обсяг нерозподіленого прибутку збільшився. Так, у 2017 році його значення мало від’ємне значення в розмірі 24962 тис. грн, а у 2019 воно становило вже 47690 тис. грн. Тобто, приріст власного капіталу відбувається саме за рахунок нерозподіленого прибутку, оскільки всі інші його складові не змінювались.

Таблиця 2.6

Структура та динаміка капіталу ТОВ «Белла-Трейд»

Показник	Роки						Абсолютне відхилення		
	2017		2018		2019		2018-2017	2019-2018	2019-2017
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Статутний капітал	265457	48,49	265457	45,42	265457	36,55	0	0	0
Резервний капітал	1544	0,28	1544	0,26	1544	0,21	0	0	0
Нерозподілений прибуток	-24962	-4,56	-51	-0,01	47690	6,57	24911	47741	71752
Всього власний капітал	**242039**	**44,21**	**266950**	**45,67**	**314691**	**43,33**	**24911**	**47741**	**72652**
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	27153	4,96	22907	3,92	40708	5,61	-4246	17801	13555
Поточні зобов'язання за розрахунками: одержаних авансів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0
з бюджетом	335	0,06	177	0,03	2715	0,37	-158	2538	2380
зі страхування	262	0,05	0	0,00	0	0,00	-262	0	-262
з оплати праці	775	0,14	749	0,13	3066	0,42	-26	2317	2291
Інші поточні зобов'язання	901	0,16	58	0,01	123	0,02	-843	65	-778
Всього поточних зобов’язань	**33936**	**6,20**	**26718**	**4,57**	**50217**	**6,91**	**-7218**	**23499**	**16281**
Всього	**547440**	**100**	**584509**	**100**	**726211**	**100**	**37069**	**141702**	**178771**

Поточні зобов’язання мали тенденцію до зростання: у 2017 році вони становили 33936 тис. грн, у 2018 році – 26718 тис. грн, а у 2019 році вони значно зросли до 50217 тис. грн.

У структурі поточних зобов’язань найбільша питома вага кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Баланс відображає залишки по рахунках на початок і кінець періодів, тому використані за рік кредитні ресурси не враховуються при аналізі структури капіталу.

У 2019 році частка поточних зобов’язань збільшилась з 6,20 % у 2017 році до 6,91 % внаслідок збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Обсяг інших поточних зобов’язань зменшився. Так у 2017 році, їх сума становила 901 тис. грн., а у 2018 році – 58 тис. грн, що на 843 тис. грн. менше, ніж у 2017 році. До такого різкого зростання призвело збільшення рахунків за депозитами, розрахунки за страхуванням, зростання поточних зобов’язань за цінними паперами та за спеціальними видами платежів та іншими кредиторами. Проте вже в 2019 році, сума поточних зобов’язань становила 123 тис. грн., що на 65 тис. грн. більше, ніж в 2018 році. Загалом за три роки зменшення відбулося на 778 тис. грн.

Також для аналізу джерел формування фінансових ресурсів підприємства необхідно провести аналізів пасивів з метою визначення ступеня залежності компанії від позикових коштів, виявлення резервів забезпечення відновлення платоспроможності, виявлення зобов'язань, які можуть бути оскаржені або припинені, оцінки оптимальності структури капіталу. Під час аналізу пасивів підприємство повинно вивчити зміни в їх складі, структурі, оцінити наявні зміни.

Проведемо аналіз динаміки та структури пасивів балансу ТОВ «Белла-Трейд» у табл. 2.7.

Таблиця 2.7.

Динаміка та структура пасивів балансу ТОВ «Белла-Трейд»

Показник	Роки						Відхилення по структурі, %		
	2017		2018		2019		2018-2017	2019-2018	2019-2017
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%			
I. Власний капітал									
Зареєстрований (пайовий) капітал	265457	96,19	265457	90,39	265457	72,75	-5,8	-17,65	-23,44
Резервний капітал	1544	0,56	1544	0,53	1544	0,42	-0,03	-0,11	-0,14
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток	-24962	-9,05	-51	-0,02	47690	13,07	9,03	13,09	22,12
Усього за розділом I	**242039**	**87,70**	**266950**	**90,90**	**314691**	**86,24**	**3,2**	**-4,66**	**-1,46**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	-	0	-	0	-	0	0	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення									
Поточна кредиторська заборгованість	28525	10,34	23833	8,12	40708	11,16	-2,22	3,04	0,82
Поточні забезпечення	4100	1,49	2417	0,82	3195	0,88	-0,67	0,06	-0,61
Доходи майбутніх періодів	410	0,15	410	0,14	410	0,11	-0,01	-0,03	-0,04
Інші поточні зобов'язання	901	0,33	58	0,02	123	0,03	-0,31	0,01	-0,3
Усього за розділом III	**33936**	**12,30**	**26718**	**9,10**	**50217**	**13,76**	**-3,2**	**4,66**	**1,46**
Баланс	**275975**	**100,00**	**293668**	**100,00**	**364908**	**100,00**	**0**	**0**	**0**

Аналіз пасиву балансу дає змогу зробити такі висновки: власний капітал підприємства за три досліджувані роки збільшився на 72652 тис. грн. Не зважаючи на зменшення питомої ваги власного капіталу у валюті балансу у звітному році порівняно з базовим роком на 1,46%, його питома вага в середньому на 7% більше ніж поточних зобов’язань і забезпечень. Це свідчить про зростання рівня фінансової незалежності підприємства і підвищення його резервного позикового потенціалу.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення на підприємстві відсутні; поточні зобов'язання та забезпечення збільшились на 16281 тис. грн. Їх питома вага впродовж трьох досліджуваних років зросла на 1,46%.

Власний капітал складається здебільшого з зареєстрованого пайового капіталу. У 2017 та 2018 роках підприємство мало непокритий збиток, і лише в 2019 – нерозподілений прибуток в сумі 47960 тис. грн. Частка нерозподіленого прибутку в структурі власного капіталу у 2019 році становила 13,07%.

Щодо резервного капіталу, який формується на підприємстві для покриття непередбачених витрат, погашення боргів перед кредиторами при ліквідації товариства, виплати дивідендів за привілейованими акціями, то він займає незначну частку в загальній структурі власного капіталу. Так, впродовж 2017-2019 рр. його частка становила 0,56%, 0,53% та 0,42% відповідно.

Далі проведемо оцінку джерел формування оборотних активів, які значною мірою визначають ефективність їх використання.

Недостатність джерел формування оборотних коштів призводить до недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень. Наявність зайвих джерел оборотних коштів на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних коштів з господарського обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання як власних, так і позичених коштів.

Вихідні дані для розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів подано в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Вихідні дані для розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів ТОВ «Белла-Трейд

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Чистий дохід, тис. грн.	772230	913362	974194	141132	60832	201964
Собівартість, тис. грн.	591557	708482	720886	116925	12404	129329
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	23424	29032	56683	5608	27651	33259
Поточні зобов'язання, тис. грн.	33936	26718	50217	-7218	23499	16281

За даними табл. 2.8 всі показники, а саме, чистий дохід, собівартість продукції, прибуток від операційної діяльності, поточні зобов'язання ТОВ «Белла-Трейд» зростали протягом трьох років.

Тепер розрахуємо безпосередньо коефіцієнти ефективності використання оборотних коштів в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Коефіцієнти ефективності використання оборотних коштів ТОВ «Белла-Трейд»

Показник	2017	2018	2019	Відхилення, тис. грн.		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Коефіцієнт оборотності (швидкість обертання) оборотних активів	3,2	2,9	3,9	-0,30	1,0	0,7
Період обороту оборотних активів	114,4	126,4	93,9	12,00	-32,5	-20,5
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	0,31	0,35	0,26	0,03	-0,09	-0,05
Період обороту запасів	68,1	34,8	37,5	-33,3	2,7	-30,6
Період обороту дебіторської заборгованості	36,1	82,9	56,5	46,8	-26,4	20,4
Робочий капітал	1478,0	3682,0	5576,0	2204,0	1894,0	4098

Коефіцієнт оборотності (швидкість обертання) оборотних активів показує скільки оборотів можуть зробити оборотні кошти за певний період часу. Період обороту оборотних активів показує за який час проходить оборот активів [30, с. 300]. Коефіцієнт оборотності протягом досліджуваного періоду

спочатку знизився у 2018 році порівняно з 2017 роком на 0,30, але у 2019 році знову зріс на 1,0, а у порівнянні з 2017 роком – на 0,7.

Аналіз розрахованих коефіцієнтів ефективності використання оборотних активів показує прискорення обертання оборотних коштів, один оборот поточних активів в 2018 році даний показник збільшився до 126,4 днів, що на 12 днів більше, ніж у 2017 році, але в 2019 знову відбулося прискорення обертання оборотних коштів до 93,9 днів.

Кількість днів виробничого циклу зменшилась в 2019 порівняно з 2017 роком на 30,6 днів та на кінець 2019 року склала 37,5 днів. Кількість днів до повернення коштів від покупців найменшою була в 2017 році 36,1 днів, у 2018 році вона зросла до 82,9 днів, а в 2019 становила 56,5 днів.

Розрахунок робочого капіталу підприємства показує, що на кінець 2018 року робочий капітал збільшився на 2204,0 тис. грн., що показує значне покращення фінансової стійкості. І в 2019 році даний показник досяг 5576 тис. грн. Тобто підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності.

Наступним кроком нашого аналізу є напрями використання фінансових ресурсів підприємства. Як ми зазначали в розділі 1, з позиції практичної діяльності доцільно групувати напрямки використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат.

Тому проаналізуємо далі проведемо аналіз майна підприємства. Реалізація його майнових прав здійснюється в порядку, встановленому законодавчими актами України.

Такий аналіз проводять шляхом порівняння даних загальної вартості майна підприємства (валюти балансу) на початок і кінець звітного періоду [31, с. 50]. При цьому зменшення валюти балансу за звітний період свідчить про скорочення підприємством господарської діяльності, що призводить до його неплатоспроможності.

Результати аналізу структури майна ТОВ «Белла-Трейд» за 2017 - 2019 роки відображено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Структура майна підприємства ТОВ «Белла-Трейд

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Актив						
Необоротні активи, в т.ч.:	11281	12751	38014	1470	25263	11281
Основні засоби	638	419	854	-219	435	216
Оборотні активи, в т.ч.:	9586	10817	13966	1231	3149	4380
Запаси	83686	66740	98054	-16946	31314	14368
Дебіторська заборгованість	156503	178511	187647	22008	9136	31144
Грошові кошти	16639	27927	31057	11288	3130	14418
Всього активів	**275975**	**293668**	**364908**	**17693**	**71240**	**88933**
Пасив						
Власний капітал	242039	266950	314691	24911	47741	72652
Поточна кредиторська заборгованість	33936	26718	50217	-7218	23499	16281
Всього пасивів	**275975**	**293668**	**364908**	**17693**	**71240**	**88933**

Аналіз активів дає змогу зробити висновок, що необоротні активи мали тенденцію до збільшення. За три досліджувані роки вони зросли на 11281 тис. грн.

Основні засоби у 2018 році зменшились порівняно з 2017 роком на 219 тис. грн, але у 2019 знов зросли на 435 тис. грн і становили 854 тис. грн, що на 216 тис. грн більше, ніж у 2017 році.

Оборотні активи зростали протягом трьох аналізованих років. Найбільший внесок у зростання оборотних активів підприємства зробила дебіторська заборгованість за розрахунками. З 2017 до 2019 роки дебіторська заборгованість зросла на 31144 тис. грн.

Зростання суми дебіторської заборгованості свідчить про не зовсім ефективну кредитну політику, необґрунтований вибір партнерів, що може призвести до погіршення фінансового стану ТОВ «Белла-Трейд». Відведення значної суми коштів у дебіторську заборгованість може призвести до того, що підприємству може загрожувати нестача коштів для придбання виробничих

запасів, виплати заробітної плати, розрахунків із бюджетом та постачальниками.

Запаси на кінець досліджуваного періоду становили 98054 тис. грн, тоді як в 2017 році – 83686 тис. грн, тобто відбулося зростання на 14368 тис. грн. Така тенденція засвідчує, що підприємство розширює господарську діяльність та збільшує обсяги виробництва продукції.

Щодо грошових коштів та їх еквівалентів, то результати аналізу свідчать про те, що вони зросли у 2019 році на 14418 тис. грн у порівнянні з 2017 роком і на кінець досліджуваного періоду їх абсолютна сума становила 31057 тис. грн. Це оцінюють позитивно, оскільки гроші та їх еквіваленти є наймобільнішими активами підприємства. Таке зростання свідчить про те, що підприємство не має труднощів із здійсненням поточних розрахунків із контрагентами.

Таким чином, аналіз динаміки активів ТОВ «Белла-Трейд» за 2017-2019 роки виявляє, що на підприємстві спостерігалося зростання вартості балансу у 2019 році до 364 908 тис. грн. Основною причиною такої тенденції є зростання суми необоротних активів, оборотних активів.

Проаналізуємо також динаміку витрат підприємства (табл. 2.11)

Як засвідчують дані табл. 2.11 в ТОВ «Белла-Трейд» протягом 2017-2019 років відбулося збільшення майже за всіма статтями витрат по основній діяльності підприємства, а саме: собівартість продукції в 2019 році порівняно з 2017 роком збільшилася 129329 тис. грн, адміністративні витрати збільшились – на 5555,0 тис. грн, витрати на збут збільшились на 41343,0 тис. грн.

Таблиця 2.11

Динаміка витрат ТОВ «Белла-Трейд», тис. грн

Вид витрат	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис. грн.		
				2018-2017	2019-2018	2019-2017
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг	591557	708482	720886	116925	12404	129329
Адміністративні витрати	20908	21617	26463	709	4846	5555
Витрати на збут	135185	147530	176528	12345	28998	41343
Інші операційні витрати	7529	13397	9440	5868	-3957	1911
Фінансові витрати	0	0	0	0	0	0

Витрати (дохід) з податку на прибуток	4525	5796	10833	1271	5037	6308
Всього витрат	759704	896822	944150	137118	47328	184446

Інші операційні витрати зросли в 2018 році відносно 2017 на 5868 тис. грн, але в 2019 році різко впали на 3957 тис. грн. Фінансових витрат протягом аналізованого періоду на підприємстві не було. Витрати з податку на прибуток також мали тенденцію до зростання, що пов'язано зі збільшенням прибутку. Все зазначене вище вплинуло на загальний результат «Всього витрат» – значення показника за цією строчкою зросло у 2019 порівняно з 2017 роком на 184446 тис. грн.

Далі проведемо аналіз елементів операційних витрат (табл. 2.12).

Аналіз елементів операційних витрат показав, що майже всі елементи операційних витрат з кожним роком збільшувались, проте зросли не всі елементи.

Так, загальна сума операційних витрат підприємства протягом аналізованого періоду зменшилась на 86422 тис. грн. У 2017 році вони становили 163413 тис. грн., а у 2019 році їх сума знизилась до 76991 тис. грн за рахунок зменшення інших операційних витрат.

Таблиця 2.12

Операційні витрати ТОВ «Белла-Трейд»

Вид витрат	**2017**	**2018**	**2019**	**Абсолютне відхилення, тис. грн.**		
				2018-2017	**2019-2018**	**2019-2017**
Витрати на оплату праці	40962	35709	44488	-5253	8779	3526
Відрахування на соціальні заходи	6680	8224	9969	1544	1745	3289
Амортизація	2418	2733	3504	315	771	1086
Інші операційні витрати	108861	125399	14639	16538	-110760	-94222
Разом	**163413**	**182545**	**76991**	**19132**	**-105554**	**-86422**

Зменшення витрат можна досягти завдяки зниженню собівартості продукції, а саме – завдяки економії усіх видів ресурсів, що споживаються у виробництві [31, с. 55].

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сучасні підходи до удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств

Значимість вирішення проблем удосконалення формування та використання фінансових ресурсів значно зростає у зв'язку з постійними змінами в податковій системі, змінами банківських відсотків та курсів валют, інфляцією. Крім того, важливого значення набуває те, що на багатьох підприємствах не реалізуються заходи забезпечення ефективного функціонування фінансового механізму, удосконалення управління процесами відтворення, а також оптимізації ресурсної бази.

Свідченням цього є низький ступінь технічного й енергозабезпечення , зношеність основних засобів, низька конкурентоспроможність виробленої продукції, зростання дебіторської і кредиторської заборгованості, постійний дефіцит грошової готівки, зниження питомої ваги централізованого фінансування, утрата фінансової рівноваги і, як наслідок, неплатоспроможність, велика кількість збиткових підприємств та нестійке фінансове становище [32, с. 132].

Тому для ефективної фінансово-господарської діяльності на підприємствах повинна бути сформована власна стратегія управління фінансами, метою якої є забезпечення стійкого положення на ринку за рахунок ефективного формування та використання фінансових ресурсів [33].

Система управління фінансовими ресурсами – це, по суті, набір інструментів, методів, засобів розробки та реалізації управлінських рішень. Вони впливають на процеси формування, розподілу й використання фінансових ресурсів із метою забезпечення стійкого фінансового стану й результативної діяльності підприємства.

Система управління фінансовими ресурсами підприємств складається з управління формуванням фінансових ресурсів та управління їхнім використанням. Звідси можна виокремити основні етапи процесу управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах господарювання:

- визначення проблеми і постановка завдання управління фінансовими ресурсами;

- прийняття рішення стосовно використання фінансових ресурсів;

- організація і забезпечення його реалізації та аналіз результатів прийнятого рішення [32, с. 132].

Для реалізації прийнятого рішення необхідно проводити розробку і реалізацію планових дій, здійснювати систематичне навчання персоналу, розвивати позитивне сприйняття змін у масштабі підприємства, розробляти інструкції та механізми реалізації запланованого рішення і забезпечувати безперервне, упорядковане переміщення інформаційних масивів між суб'єктами виконання рішення [34].

Процес створення фінансової стратегії повинен реалізовуватись через конкретні стадії:

- прогнозування та планування грошових потоків шляхом розробки відповідних внутрішніх документів;

- затвердження та впровадження бюджетів інвестиційної та фінансової діяльності;

- контролінг виконання бюджетів;

- корегування планів та бюджетів відповідно

до зміни зовнішніх і внутрішніх умов.

Під час формування фінансової стратегії кожне підприємство повинно вирішити такі завдання:

- прискорене формування вхідних грошових потоків;

- оптимізація їх у часі;

- визначення резерву ліквідності та зменшення фінансових ризиків.

При цьому управління фінансовими ресурсами підприємства повинно проводитись як безперервний процес обробки фінансової інформації шляхом її

аналізу та прийняття відповідних управлінських рішень. Безперервність цього процесу повинна обумовлюватись організаційним, методологічним, кадровим, інформаційним, технологічним та нормативно-правовим забезпеченням [35, с. 113].

Управління фінансовими ресурсами – це циклічний процес, який потребує постійного оновлення. Тому можна визначити етапи процесу управління фінансовими ресурсами підприємств (рис. 3.1).

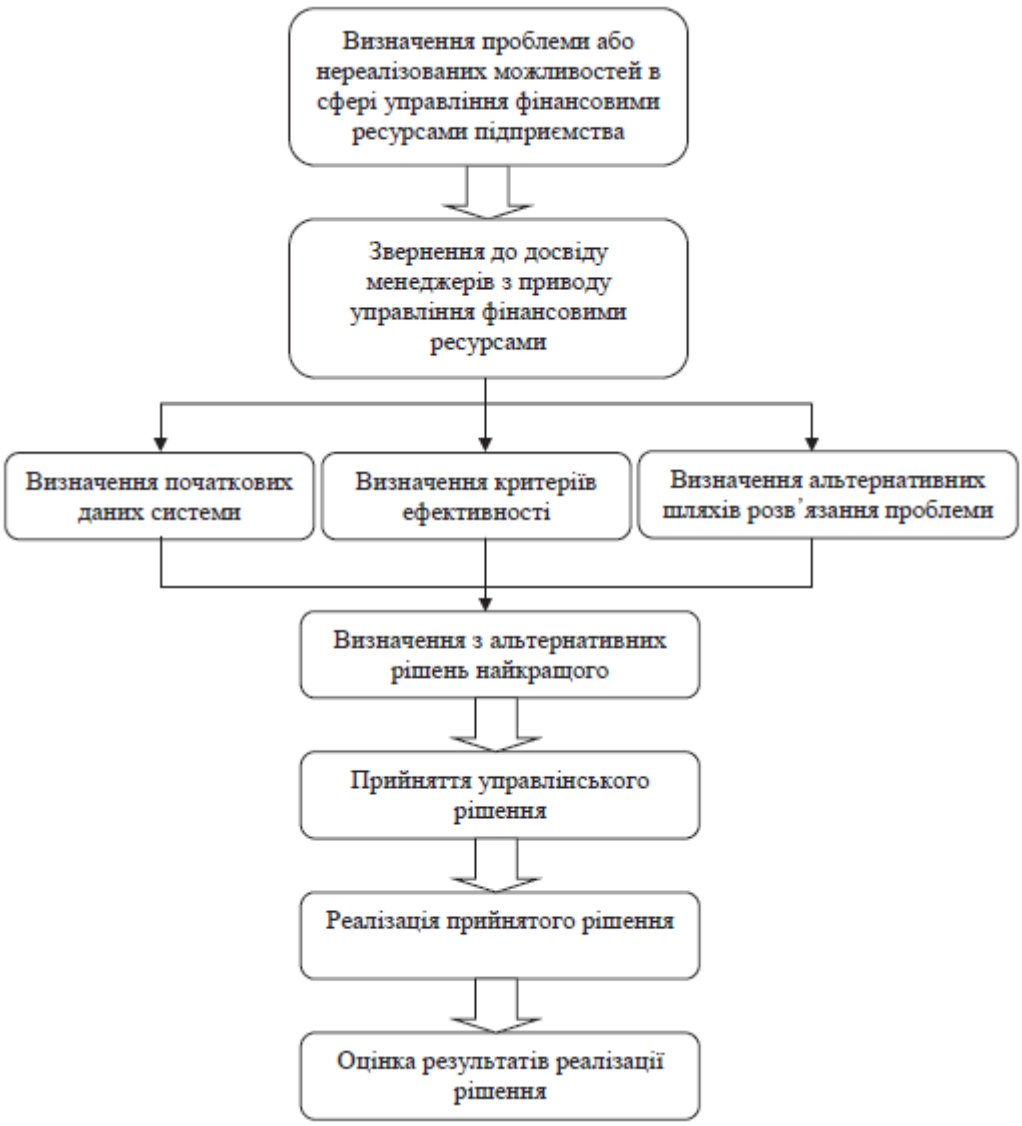

Рис. 3.1. Система управління фінансовими ресурсами підприємства [36, с. 18]

Удосконалення організації управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно розглядати, як один з головних факторів підвищення ефективності їх формування та використання. Це забезпечить високий рівень

планування фінансових ресурсів, прийняття оптимальних рішень з врахуванням їх економічного та соціального ефекту [37, с. 152].

У процесі діяльності підприємство повинно вибрати оптимальні варіанти збільшення капіталу як за рахунок зовнішніх, так і внутрішніх фінансових ресурсів. При цьому необхідно з'ясувати [38, с. 146]:

- яку частину прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства після сплати податків, спрямувати на розвиток виробництва, технічне переоснащення, а яку – у фонд споживання;
- як використати кошти – на будівництво нового цеху чи придбання акцій іншого підприємства;
- куди вкласти кошти – придбати понад мінімальні потреби виробництва запаси дефіцитних матеріалів чи купувати їх у міру потреби;
- збільшити статутний фонд за рахунок додаткової емісії акцій чи звернутися за кредитом до комерційного банку.

Крім цього, для розв'язання проблем формування і використання фінансових ресурсів підприємств потрібна виважена, довгострокова політика держави щодо розвитку підприємництва та його ролі у піднесенні національної економіки, яка б спиралася на інтереси основних суб’єктів підприємницької діяльності, відповідала потребам основної частини населення і відображала реальний стан у розв'язанні соціально-економічних проблем у країні. Економічно обґрунтоване використання податкових, інвестиційних та цінових механізмів сприятиме виходу з фінансової кризи, надходженню коштів до бюджету, збільшення дохідності підприємств [39, с. 179].

Ресурсне забезпечення окремих підприємств залежить від ресурсного насичення країни в цілому. Для ефективного функціонування окремого підприємства важливо визначити оптимальну потребу в ресурсах та забезпечити структуру джерел її формування і використання [40, с. 117].

Ефективність використання фінансових ресурсів характеризується оборотністю активів і показниками рентабельності. Отже, ефективність використання фінансових ресурсів можна підвищувати, зменшуючи період

оборотності і підвищуючи рентабельність за рахунок зниження витрат і збільшення виручки.

Для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємствах можна запропонувати наступні заходи:

- збільшення обсягу виробництва завдяки залученню додаткового капіталу – кредити банків, дохід від розміщення облігацій;
- зменшення періоду оборотності запасів і готової продукції на складах підприємства;
- зменшення періоду оборотності дебіторської заборгованості;
- зменшення періоду оборотності поточних зобов'язань;
- зменшення вартості закупівель шляхом зміни форми платежів.

Збільшення обсягу виробництва може бути забезпечено завдяки залученню додаткового капіталу – кредити банків, дохід від розміщення облігацій. У зв'язку із зростанням попиту населення на продукцію, вироблену на підприємстві, резонно значно збільшити номенклатуру та обсяг виробленої продукції. Якщо існує дефіцит власних вільних грошових коштів, підприємству необхідно активно використовувати позикові кошти, як довгострокові, так і короткострокові [41, с. 30].

Один із способів економії оборотного капіталу, а саме – підвищення його оборотності полягає у вдосконаленні управління запасами. Оскільки підприємство вкладає кошти в накопичення запасів, то витрати збереження пов'язані не тільки зі складськими витратами, але і з ризиком псування товарів, а також з тимчасовою вартістю капіталу, тобто з нормою прибутку, яка могла бути отримана в результаті інших інвестиційних можливостей з еквівалентним ступенем ризику. Збільшення запасів і дебіторської заборгованості призводить до зменшення оборотності оборотних коштів. Застій запасів, які у свою чергу не можуть бути використані і створюють недолік оборотного капіталу, який примушує підприємство ставати боржником, а це явище, як правило, негативно впливає на структуру капіталу підприємства. Також збільшується обсяг готової продукції на складах, внаслідок поганої роботи маркетингового відділу та низької конкурентоспроможності продукції.

Прискорення обігу оборотних коштів веде до зростання обсягів виробництва та реалізації продукції. Великий запас готової продукції (пов'язаний з непередбачуваним обсягом продажів) скорочує можливість утворення дефіциту продукції при несподівано високому попиті. Зазвичай підвищення обігу оборотних коштів зводиться до виявлення результатів і витрат, пов'язаних зі збереженням запасів та підведенню правильного балансу запасів і витрат.

Для прискорення обігу оборотних коштів на підприємстві доцільно:

- планування закупівель необхідних матеріалів;
- використання сучасних складів;
- вдосконалення прогнозування попиту;
- швидка доставка сировини і матеріалів.

Для підвищення економічної ефективності за основними напрямами роботи з постачальниками, можна провести наступні заходи:

- зниження цін діючих постачальників за рахунок збільшення обсягів закупівель;
- зміни умов постачання та оплати;
- перехід до альтернативних постачальників з метою зниження витрат, для чого буде проводитися моніторинг ринку, обробка аналітичної інформації (друковані та електронні видавництва), аналіз планових калькуляцій;
- забезпечення якості ТМЦ ;
- стримування постачальниками обов'язків і умов контрактів.

Прискорення обігу оборотного капіталу складається в зменшенні рахунків дебіторів. Рівень дебіторської заборгованості визначається багатьма факторами: вид продукції, місткість ринку, ступінь насиченості ринку даною продукцією, система розрахунків та інше. Управління дебіторською заборгованістю передбачає, насамперед, контроль за оборотністю коштів в розрахунках. Прискорення оборотності в динаміці розглядається як позитивна тенденція. Велике значення мають відбір потенційних покупців і визначення умов оплати товарів, які передбачаються в контрактах.

Відбір здійснюється за допомогою формальних критеріїв: дотримання платіжної дисципліни в минулому, прогнозні фінансові можливості покупця з оплати запитуваного ним обсягу товарів, рівень поточної платоспроможності, рівень фінансового стану, економічні та фінансові умови підприємства-продавця (затовареність, ступінь потреби в готівці і т.п.).

Найбільш уживаними способами впливу на дебіторів з метою погашення заборгованості є доставка листів, телефонні дзвінки, персональні візити, продаж заборгованості спеціальним організаціям (факторинг).

Для зниження поточних зобов'язань:

- по-перше, необхідний базовий запас коштів для виконання поточних розрахунків;

- по-друге, необхідні певні кошти для покриття непередбачених витрат;

- по-третє, доцільно мати визначену величину вільних коштів для забезпечення можливого чи прогнозованого розширення діяльності.

Таким чином, кошти можуть бути отримані від продажу непотрібних запасів і готової продукції на складах, кошти від дебіторів, а також позикові кошти.

Найбільш вигідною є оплата за фактом поставки (відвантаження), тому потрібно провести роботу з основними постачальниками щодо зниження кількості договорів з формою розрахунків за передоплатою і впровадження (максимально) розрахунків за ТМЦ за фактом постачання або фактом відвантаження продукції, що дасть змогу компанії гнучко контролювати і планувати грошові потоки, оперативно спрямовувати кошти (вивільнені з абстрактних за попередньою формою оплати) для вирішення більш пріоритетних завдань, направляти кошти на погашення кредиту, який, у свою чергу, значно зменшить витрати підприємства по оплаті відсотків за користування кредитом.

Одним із заходів є також широке впровадження вексельної системи розрахунків з вітчизняними постачальниками, яка дасть змогу відсунути графік оплати на більш вигідний період.

Щоб визначити, наскільки ефективно використовуються фінансові ресурси підприємства, потрібно порівняти досягнутий результат від господарської діяльності та отриманий прибуток з обсягом використаних фінансових ресурсів, якими розпоряджалося підприємство у відповідний період минулого року.

Отже, ефективне управління формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємства дасть змогу забезпечити зростання достатку акціонерів (власників) підприємства як фундаментальної фінансового менеджменту, що проявляється в зростанні вартості підприємства та створенні грошової доданої вартості.

3.2. Планування обсягу фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»

Фінансове планування характеризують як процес визначення необхідного обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування та напрямами їх використання згідно з усіма показниками підприємства у плановому періоді.

Фінансове планування впливає на господарську діяльність підприємства через дотримання відповідності вартісних пропорцій між використанням виробничих ресурсів та джерелами фінансування підприємства.

В межах фінансового планування на підприємстві складають планові бюджети (кошториси) за всіма напрямами господарської діяльності підприємства і на їх основі розробляють системи поточних планів, оперативних планових документів і довгостроковий фінансовий план.

Поточне фінансове планування на підприємстві проводиться виходячи з планового періоду, що збігається з календарним роком [42, с. 328].

Мета фінансового планування – це забезпечення господарської діяльності необхідними джерелами фінансування.

За допомогою фінансового планування на підприємстві вирішують такі основні завдання:

- забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності необхідними фінансовими ресурсами;

- установлення раціональних фінансових відносин з суб'єктами господарювання, банками, страховими компаніями тощо;

- визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінювання раціональності його використання;

- виявлення та мобілізація резервів збільшення прибутку за рахунок раціонального використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів;

- здійснення контролю за утворенням та використанням платіжних засобів. [43].

Фінансове планування на підприємстві дає змогу отримати відповідь такі питання:

- які саме грошові кошти може мати підприємство у своєму розпорядженні;

- якими є джерела їх надходження;

- чи достатньо на підприємстві коштів для виконання запланованих завдань;

- яка частина коштів має бути перерахована в бюджет, позабюджетні фонди, банкам та іншим кредиторам;

- яким чином потрібно здійснювати розподіл прибутку на підприємстві [44].

Проведемо планування фінансових ресурсів для ТОВ «Белла-Трейд», спираючись на баланс 2019 року, поданий в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані для планування фінансових ресурсів

ТОВ «Белла-Трейд» за 2019 рік

Статті балансу	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду	
	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн	%
Актив				
I. Необоротні активи				
Основні засоби:	10817,00	3,68	13966,00	3,83
Усього за розділом I	12751,00	4,34	38014,00	10,42
II. Оборотні активи				
Запаси:	66716,00	22,72	98029,00	26,86
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	178511,00	60,79	187647,00	51,42
Грошові кошти та їх еквіваленти:	27927,00	9,51	31057,00	8,51
Усього за розділом II	280917,00	95,66	326824,00	89,56
III. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	293668,00	100,00	364908,00	100,00

Продовження табл. 3.1.

Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	265457,00	90,39	265457,00	72,75
Резервний капітал	1544,00	0,53	1544,00	0,42
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-51,00	-0,02	47690,00	13,07
Усього за розділом I	266950,00	90,90	314691,00	86,24
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-
II. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	22907,00	7,80	49708,00	13,62
розрахунками з оплати праці	749,00	0,26	3066,00	0,84
Поточні забезпечення	2417,00	0,82	3195,00	0,88
Доходи майбутніх періодів	410,00	0,14	410,00	0,11
Інші поточні зобов'язання	58,00	0,02	123,00	0,03
Усього за розділом II	26718,00	9,10	50217,00	13,76
Баланс	293668,00	100,00	364908,00	100,00

Заплануємо збільшення доходу від реалізації продукції підприємства. Виходячи з наших розрахунків в розділі 2, темпи приросту зазначених доходів за попередні три роки становили відповідно 11%, 18% та 6%, тобто середній темп приросту становить майже 12%. Тоді, зі збільшенням доходу від реалізації продукції на 12%, відбудуться відповідні зміни і за іншими статтями балансу.

Таблиця 3.2

Планування фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд» на 2020 рік

Статті балансу	**2019**	**прогноз на 2020**	**Відхилення**	
			Абсолютні	**%**
Актив				
Основні засоби:	13966	15642	1676	12,00
Усього за розділом I	38014	39690	1676	4,41
Запаси:	98054	109792	11763	12,00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	187647	210165	22518	12,00
Грошові кошти та їх еквіваленти:	31057	34784	3727	12,00
Усього за розділом II	326894	364832	38008	11,63
III. Витрати майбутніх періодів	914	1024	110	12,00
Баланс	**364908**	**398502**	**33594**	**9,2**
Пасив				
Зареєстрований капітал	265457	265457	0	0,00
Резервний капітал	1544	1544	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	47690	53413	5723	12,00

Продовження табл.3.2.

Усього за розділом I	314691	320414	5723	1,82
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	49708	55673	5965	12,00
розрахунками з оплати праці	3066	3434	368	12,00
Поточні забезпечення	3195	3195	0	0,00
Доходи майбутніх періодів	410	410	0	0,00
Інші поточні зобов'язання	123	138	15	12,00
Усього за розділом III	50217	50217	0	0,00
Баланс	**364908**	**384305**	**32693**	**8,96**

Отже, за планом, підприємству потрібні фінансові ресурси в сумі 398502 тис. грн. Але бачимо, що різниця між активом і пасивом у плановому році становитиме 14197 тис. грн. Саме на таку суму підприємству необхідні додаткові зовнішні залучення для збільшення виручки від реалізації на заплановану величину.

Після планування фінансових ресурсів оцінимо фінансову стійкість підприємства для того щоб визначити, наскільки фінансово стійким з урахуванням запланованих показників буде ТОВ «Белла-Трейд» у наступному періоді. Прогнозні показники фінансової стійкості подано у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Показники фінансової стійкості ТОВ «Белла-Трейд»
у плановому 2020 р.

Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення, +/-
1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової стабільності (Кфс)	0,86	0,88	0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк)	0,89	0,98	0,09
Коефіцієнт фінансової незалежності (Кавт)	0,91	0,93	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	0,09	0,08	-0,01
Коефіцієнт фінансового ризику (Кфр)	0,10	0,08	-0,02

Аналіз показників фінансової стійкості у плановому році показав, що у 2020 році відповідно до планових показників ТОВ «Белла-Трейд» фінансова стійкість підвищиться, хоча це зростання і буде не суттєвим. З метою

підвищення фінансової стійкості підприємства потрібно поряд зі збільшенням доходів реалізації продукції, збільшувати розмір прибутку підвищувати рівень прибутковості.

Для збільшення прибутку від операційної діяльності рекомендують, насамперед

- використати зростання цін: в період високих темпів інфляції збільшення прибутку можна забезпечити за рахунок цінового чинника;

- оновити асортимент і номенклатуру продукції;

- знизити собівартість – зменшити витрати без негативного впливу на якість продукції, , а саме: зменшити витрати на транспортування; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці, скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції. Досягти цього можна, застосовуючи грамотний менеджмент і контроль щодо витрат.

3.3. Планування прибутку як джерела формування фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд»

Фінансові ресурси формуються переважно за рахунок прибутку, який, власне, і визначає прибутковість капіталу як головної умови доцільності інвестування [32, с. 131].

Для підприємства це показник вміння управляти, рівня кваліфікації кадрів, це, по суті, головна складова визнання його суспільством і на цій основі забезпечення укладення й реалізації вигідних контрактів. Для зовнішнього оточення прибуткове підприємство – це стабільний, фінансово стійкий партнер, який є гарантом низького ризику у спільному бізнесі.

Тому основним завданням управління фінансовими ресурсами є перманентне, постійне забезпечення їхнього оптимального обсягу, організація формування та раціонального використання з метою підвищення рентабельності та максимізації прибутку. Прибуток, який формує переважну

частину власних фінансових ресурсів підприємства, займає визначальне місце в їхньому складі [32, с. 132].

Прибуток є часткою доходу підприємства, яка відображає частину вартості продукту, створеного працею. В умовах сьогодення вибір методу планування прибутку стає запорукою його можливого зростання, ефективного самофінансування підприємницької діяльності, здійснення відтворення виробництва, як простого, так і розширеного, а також задоволення його потреб.

У процесі планування прибутку значну роль відіграє аналіз прибутку, основними формами якого є:

- залежно від об'єкта дослідження – процес формування прибутку, процес розподілу та використання прибутку;
- залежно від організації проведення – зовнішній і внутрішній аналіз прибутку;
- залежно від масштабів діяльності – аналіз прибутку в цілому по підприємству, аналіз прибутку по центру відповідальності, аналіз прибутку по окремій операції;
- залежно від глибини аналітичного дослідження – експрес-аналіз прибутку, фундаментальний аналіз прибутку;
- залежно від обсягу аналітичного дослідження – повний і тематичний аналіз прибутку;
- залежно від періоду проведення – попередній, оперативний і ретроспективний аналіз прибутку [45, с. 83].

Складемо план фінансових результатів ТОВ «Белла-Трейд» на 2020 рік в табл. 3.3.

Таблиця 3.4

Планування фінансових результатів

ТОВ «Белла-Трейд» на 2020 рік

Стаття	2019 рік	2020 рік	Абсолютні відхилення
	тис грн	тис грн	
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	**974194**	**1091097**	**116903**
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	720886	807392	86506

Продовження табл. 3.2.

Валовий: прибуток	253308	283705	30397
Інші операційні доходи	15806	17703	1897
Адміністративні витрати	26463	29637	3174
Витрати на збут	176528	197711	21183
Інші операційні витрати	9440	10573	1133
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	56683	63485	6802
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	58574	65603	7029
Витрати з податку на прибуток	10833	12133	1300
Чистий фінансовий результат: прибуток	47741	53470	5729

За розрахованими даними в таблиці 3.4 валовий прибуток у 2020 році збільшиться на 30397 тис грн за рахунок збільшення чистого доходу, який збільшиться на 1091097 тис грн, що становить 12% та незначного зростання собівартості, яка у 2020 році становитиме 807392 тис грн., що на 86506 тис грн. більше ніж у попередньому році.

Фінансовий результат від операційної діяльності становитиме 63485 тис грн., що на 6802 тис. грн більше порівняно з 2019 роком. Зростання прибутку від операційної діяльності відбувається за рахунок зростання інших операційних доходів та всіх статей витрат. Витрати з податку на прибуток збільшуються на 1300 тис грн., і в результаті сума чистого прибутку становить 53470 тис грн, що на 5729 тис грн більше порівняно з 2019 роком.

Тепер можемо розрахувати норму прибутку на вкладені власні фінансові ресурси підприємства (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Аналіз показників рентабельності ТОВ «Белла-Трейд» на 2020 рік

Показник	**2019**	**2020**	**Відхилення**
1	2	3	4
Рентабельність власного капіталу (ROE)	15,17	16,69	1,52
Рентабельність активів (ROA)	13,08	13,42	0,34
Рентабельність продажу	26,00	27,01	1,01
Рентабельність операційної діяльності	26,68	27,52	0,84

Аналіз показників рентабельності показав, що рентабельність власного капіталу у 2020 році збільшиться на 1,52 пункти, що є позитивним явищем, оскільки це означає підвищення ефективності використання власного капіталу.

Рентабельність активів зросте не суттєво, лише на 0,34 пункти, але це свідчить про підвищення рівня прибутковості підприємства від використання загального капіталу. Цей показник вважається одним з ключових критеріїв ефективності діяльності підприємств.

Виходячи із запланованих показників рентабельність продажу збільшиться на 1,01. Позитивне значення рентабельності продажу та його зростання в динаміці свідчить про підвищення результативності основної діяльності підприємства

Рентабельність операційної діяльності також зросла на 0,84 пункти. Цей коефіцієнт показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності на 1 гривню операційних витрат.

Таким чином, аналіз показав, що заплановане збільшення доходу від реалізації продукції на 12% позитивно вплине на всі показники діяльності підприємства ті сприятиме підвищенню ефективності його функціонування.

ВИСНОВКИ

1. Розкрито сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікацію. Фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками: за їх видами та складом та за джерелами їх виникнення (формування).

2. Визначено джерела формування фінансових ресурсів підприємства. Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти. До власних коштів відносяться: статутний капітал, амортизаційні відрахування, дохід, прибуток.

До залучених коштів підприємства належать: отримані кредити; пайові внески громадян; мобілізовані на фінансовому ринку кошти; кошти, які надходять до підприємства за рахунок випуску та емісії акцій; кошти, які формуються у зв'язку з розподілом фінансових ресурсів між державним та місцевими бюджетами; кошти цільових фондів, які надаються на безповоротній основі; страхові відшкодування тощо.

3. Вивчено напрями використання фінансових ресурсів підприємства. Напрями, за якими підприємством може здійснюватися використання фінансових ресурсів є такими: платежі організаціям фінансово-банківської системи, реінвестування, інвестування фінансових ресурсів у цінні папери інших суб'єктів господарювання, на забезпечення потреб соціального характеру, поточні витрати на виробництво і реалізацію, інвестування коштів у поповнення оборотних активів і поширення асортименту продукції, інвестування коштів у НДР і придбання нематеріальних активів, створення резервів.

4. Надано загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ «Белла-Трейд». ТОВ «Белла-Трейд» є провідним виробником і постачальником гігієнічних і медичних виробів, косметики на світовому ринку. TZMO випускає продукцію на основі новітніх технологій у світі. Компанія має власний науково-дослідний центр Tricomed, який співпрацює з досвідченими науковими інститутами, бере участь у вирішенні питань в галузі медичної

інженерії, біотехнології та косметології, а також бере участь в рамкових програмах Європейського Співробітництва.

Управління товариством здійснюють вищий орган товариства – загальні збори учасників товариства, виконавчий орган товариства – директор товариства та ревізійна комісія.

5. Проведено аналіз фінансового стану ТОВ «Белла-Трейд». При визначенні ліквідності балансу з'ясовано, що підприємство, яке аналізується, має низьку ліквідність, оскільки лише одна умова А3≥П3 виконувалась в 2017, 2019 роках, а в 2018 році взагалі не було дотримано жодної умови.

Аналіз ліквідності підприємства за допомогою коефіцієнтів ліквідності показав, що коефіцієнти є нижче від нормативних значень, що свідчить про нездатність підприємства в разі необхідності швидко погасити свої зобов'язання.

Аналіз ділової активності підприємства показав показує збільшення темпів обороту капіталу, зниження оборотності дебіторської заборгованості, покращення розрахунково-платіжної дисципліни підприємства, покращення структури оборотних активів підприємства в цілому та підвищення рівня його фінансової стійкості.

Аналіз фінансової стійкості засвідчив, що товариство залишається автономним, самостійним, тобто здійснює свою діяльність за допомогою власних коштів, залучені кошти направлені на фінансування поточної діяльності підприємства, має місце посилення незалежності підприємства від інвесторів і кредиторів, тобто відповідне підвищення фінансової стійкості.

фінансовий стан підприємства ТОВ «Белла-Трейд» значно покращився. Підприємство покращило ситуацію скоротивши поточні зобов'язання, збільшивши джерела власного капіталу.

На основі проведеного аналізу фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Белла-Трейд» можна зробити висновок, що не всі розраховані показники відповідають нормативним та мають позитивне значення. Але в 2019 році значення деяких показників змінюються в позитивну сторону, про

свідчить зміна фінансового становища підприємства ТОВ «Белла-Трейд» з нестійкого на нормально стійке.

6. Проаналізовано формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд». Статутний капітал протягом досліджуваних трьох років залишався незмінним. Приріст власного капіталу відбувся за рахунок нерозподіленого прибутку, оскільки всі інші його складові не змінювались.

Поточні зобов’язання мали тенденцію до зростання. У структурі поточних зобов’язань найбільша питома вага кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Довгострокові зобов'язання та забезпечення на підприємстві відсутні.

Аналіз розрахованих коефіцієнтів ефективності використання оборотних активів показує прискорення обертання оборотних коштів. Кількість днів виробничого циклу зменшилась. Робочий капітал збільшився, що показує значне покращення фінансової стійкості.

Аналіз активів дав змогу зробити висновок, що необоротні активи мали тенденцію до збільшення. Основні засоби у 2018 році зменшились порівняно з 2017 роком, але у 2019 знов зросли. Оборотні активи зростали протягом трьох аналізованих років. Найбільший внесок у зростання оборотних активів підприємства зробила дебіторська заборгованість за розрахунками. Запаси зросли, що свідчить про розширення підприємством господарської діяльності та збільшенні обсягів виробництва продукції.

Аналіз динаміки активів ТОВ «Белла-Трейд» за 2017-2019 роки виявляє, що на підприємстві спостерігалося зростання вартості балансу. Основною причиною такої тенденції є зростання суми необоротних активів, оборотних активів.

Аналіз динаміки витрат підприємства показав, що в ТОВ «Белла-Трейд» протягом 2017-2019 років відбулося збільшення майже за всіма статтями витрат по основній діяльності підприємства.

7. Висвітлено сучасні підходи до удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств. Система управління фінансовими ресурсами підприємств складається з управління формуванням

фінансових ресурсів та управління їхнім використанням. Основними етапами процесу управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах господарювання є: визначення проблеми і постановка завдання управління фінансовими ресурсами; прийняття рішення стосовно використання фінансових ресурсів; організація і забезпечення його реалізації та аналіз результатів прийнятого рішення.

У процесі діяльності підприємство повинно вибрати оптимальні варіанти збільшення капіталу як за рахунок зовнішніх, так і внутрішніх фінансових ресурсів.

Ефективність використання фінансових ресурсів характеризується оборотністю активів і показниками рентабельності. Отже, ефективність використання фінансових ресурсів можна підвищувати, зменшуючи період оборотності і підвищуючи рентабельність за рахунок зниження витрат і збільшення виручки.

8. Проведено планування обсягу фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд». Заплановано збільшення доходу від реалізації продукції підприємства на 12%. За планом, підприємству потрібні фінансові ресурси в сумі 398502 тис. грн. Але різниця між активом і пасивом у плановому році становитиме 14197 тис. грн. Саме на таку суму підприємству необхідні додаткові зовнішні залучення для збільшення виручки від реалізації на заплановану величину.

Аналіз показників фінансової стійкості у плановому році показав, що у 2020 році відповідно до планових показників ТОВ «Белла-Трейд» фінансова стійкість підвищиться, хоча це зростання і буде не суттєвим.

9. Здійснено фінансове планування прибутку як джерела формування фінансових ресурсів ТОВ «Белла-Трейд». За розрахованими даними в таблиці 3.4 валовий прибуток у 2020 році збільшиться на 30397 тис грн за рахунок збільшення чистого доходу, який збільшиться на 1091097 тис грн, що становить 12% та незначного зростання собівартості, яка у 2020 році становитиме 807392 тис грн., що на 86506 тис грн. більше ніж у попередньому році.

Фінансовий результат від операційної діяльності становитиме 63485 тис грн., що на 6802 тис. грн більше порівняно з 2019 роком. Зростання прибутку від операційної діяльності відбувається за рахунок зростання інших операційних доходів та всіх статей витрат. Витрати з податку на прибуток збільшуються на 1300 тис грн., і в результаті сума чистого прибутку становить 53470 тис грн, що на 5729 тис грн більше порівняно з 2019 роком.

Аналіз показників рентабельності показав, що рентабельність власного капіталу, рентабельність активів, рентабельність продажу та рентабельність операційної діяльності у 2020 році збільшиться, що є позитивним явищем, оскільки це означає підвищення ефективності використання власного капіталу.

Таким чином, аналіз показав, що заплановане збільшення доходу від реалізації продукції на 12% позитивно вплине на всі показники діяльності підприємства ті сприятиме підвищенню ефективності його функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Яременко В. Г. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств / В. Г. Яременко, Н. М. Салманов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – Вип. 19. – Ч. 3. – С. 158–162.

2. Бердар М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. / М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5(83). – С. 133–138.

3. Бланк И. Управление активами: монография. Киев: Ника-Центр, Эльга, 2000. 720 с.

4. Філімоненков О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: МАУП, 2004. 328 с.

5. Белолипецкий В. Финансы фирмы: Курс лекций. Москва: ИНФРА. 1998. 296 с.

6. Гриньова В., Коюда В. Фінанси підприємств. 2-е вид., перероб. та допов. Київ: Знання-Прес, 2004. 424 с.

7. Кірейцев Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., проф. Г. Г. Кірейцева. Київ: ЦУЛ, 2002. 268 с.

8. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): монограф. / В. Опарін. – К. : КНЕУ, 2005.– 240 с.

9. Лапа А. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. № 4. 2013. С. 289–297.

10. Кропівцова Н. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2011. Вип. 1. С. 261–268.

11. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 2. –
С. 140 - 148.

12. Гнип Н. О. Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії зростання підприємства / Н. О. Гнип // Держава та регіони. – 2010. – №2. – С.63 – 66.
13. Лещук В. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. / Кравчук О. М., Лещук В. П. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 504 с.
14. Спасів Н. Я. Фінансове забезпечення відтворення основного капіталу підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / Н. Я. Спасів. – Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 230 с.
15. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємств : підручник / Л. О. Лігоненко. – К.: КНТЕУ, 2006. – 491 с.
16. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін, А. М. Білик, Л. Д. Буряк. – К.: КНЕУ, 2004. – 546 с.
17. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства / О. П. Близнюк, А. П. Горпиненко // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія: Економічні науки. – 2012. Т. 15, № 2. – С. 52–58.
18. Бродська І. І. Аналітична модель інтегральної оцінки вартості підприємства / І. І. Бродська // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 94-101.
19. Ніпіаліді О. Ю. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
20. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 2. – С. 144 – 149.
21. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури / Н. Єфремова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 3. – С. 53 – 61.
22. Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування / Н. Шевчук // Ринок цінних паперів України. – 2013. – № 5–6. – С. 39–43.

23. Савчук В. П. Стратегии и технологии управления финансами предприятия / В. П. Савчук // Финансовая консультация. – 2013. – № 22. – С. 4–9.

24. Сайт ТОВ «Белла-Трейд», − [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bellatrade.com.ua/uk_UA/location/3.

25. Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В.В. Джеджула // – Вінниця: ВНТУ. – 2017. – 143 с.

26. Климаш Н. І. Корпоративні фінанси: курс лекцій для студентів напряму підготовки «Фінанси і кредит»//Н.І. Климаш – К.:НУХТ.−2013. – 145 с.

27. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз: консп. Лекцій // І. П. Ткаченко / Кам'янське. – 2018. – 223 с.

28. Білик М. Д Фінансовий менеджмент: навч. посібник // М. Д Білик, Н. Д. Бабяк. А. М, Поддєрьогін / КНЕУ. – 2017. – 546 с.

29. Ширінян Л. В. Визначення фінансової стійкості страхових компаній і підприємств // Фінанси України. – 2005. – № 9 – С. 70-80.

30. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства / С.Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.

31. Грещак М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова //. – К.: КНЕУ. – 2010. – 103 с.

32. Гаврилко П. П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. П. Гаврилко // Вісник ОНУ імені І. І. Мечнікова. – 2016. – Том 21. – Випуск 3. – С. 131-134.

33. Прушківська Е. В. Напрями вдосконалення, формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві / Е. В. Прушківська, М. А. Санакоєва. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/ Vest_Ek7-3-2010-PDF/256-262.pdf.

34. Рудченко І. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І. В. Рудченко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

35. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2006. – № 3. – С. 113–118.

36. Рудченко І. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І. В. Рудченко. // Сучасні питання економіки і права. – 2011. – Вип. 1. – С. 16-19.

37. Авдєй О. К. Управління фінансовими ресурсами підприємств машинобудівного комплексу / О. К. Авдєй // Економічний вісник Донбасу. – 2012. – № 3(29). – С. 149-153.

38. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – № 2(45). – С. 144-149.

39. Попова Т.А. Розробка антикризової стратегії машинобудівних підприємств / Т.А. Попова // Проблеми економіки й управління в промислових регіонах. – 2008. – Т.2. – С. 179-183.

40. Баришева А.С. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства в умовах ринкової невизначеності / А.С. Баришева //Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2. – С. 117-119.

41. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 20 березня 1991 року. № 2740 – III // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2001. – № 5-6 – С. 30.

42. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / Г. І. Філіна. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 424 с.

43. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – Київ: «Каравела», 2003, 432 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://buklib.net/books/29113/

44. Кривенко А. Е. Формування та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства / А. Е. Кривенко // ДКС-Центр. – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3818

45. Бланк И. О. Управление прибылью. – 2-е изд., расшир. и дополн. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 752 с.

Додатки

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)

		станом на кінець року			
Актив	**Код рядка**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1000	534	638	419	854
первісна вартість	1001	2332	2860	3169	4320
накопичена амортизація	1002	1798	2222	2750	3466
Незавершені капітальні інвестиції	1005	237	230	212	1768
Основні засоби:	1010	8324	9586	10817	13966
первісна вартість	1011	17137	18916	21491	24807
знос	1012	8813	9330	10674	10841
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0	0
знос	1017	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	15	15	15	20017
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	470	812	1288	1409
Гудвіл	1050	0	0	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	9580	11281	12751	38014

II. Оборотні активи					
Запаси	1100	65807	83686	66740	98054
Виробничі запаси	1101	2387	2455	24	24
Незавершене виробництво	1102	0	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0	0
Товари	1104	63420	81231	66716	98029
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	136617	156503	178511	187647
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	123	377	342	715
з бюджетом	1135	9559	3762	4977	7893
у тому числі з податку на прибуток	1136	6424	2033	1340	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2322	3005	1555	572
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	33618	16639	27927	31057
Готівка	1166	0	0	0	0
Рахунки в банках	1167	33543	16558	27927	31057
Витрати майбутніх періодів	1170	744	504	859	914
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0	0

резервах довгострокових зобов'язань					
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	88	218	6	42
Усього за розділом II	1195	248878	264694	280917	326894
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0
Баланс	1300	258458	275975	293668	364908
Пасив	**Код рядка**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	265457	265457	265457	265457
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	1544	1544	1544	1544
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-45234	-24962	-51	47690
Неоплачений капітал	1425	0	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	221767	242039	266950	314691
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					

Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:					
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	31740	27153	22907	40708
за розрахунками з бюджетом	1620	236	335	177	2715
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	1199
за розрахунками зі страхування	1625	224	262	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1262	775	749	3066
за одержаними авансами	1635	0	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	2775	4100	2417	3195
Доходи майбутніх періодів	1665	410	410	410	410
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	44	901	58	123
Усього за розділом III	1695	36691	33936	26718	50217
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0
Баланс	1900	258458	275975	293668	364908

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	2016	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	695160	772230	913362	974194
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	516320	591557	708482	720886
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0	0
Валовий: прибуток	2090	178840	180673	204880	253308
Валовий: збиток	2095	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	5156	6373	6696	15806
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	18215	20908	21617	26463

Витрати на збут	2150	121816	135185	147530	176528
Інші операційні витрати	2180	12044	7529	13397	9440
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	31921	23424	29032	56683
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	736	1140	1174	1814
Інші доходи	2240	215	233	501	77
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0	0
Фінансові витрати	2250	0	0	0	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0
Інші витрати	2270	0	0	0	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	32872	24797	30707	58574
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	5947	4525	5796	10833
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	26925	20272	24911	47741
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0	0	0

ІІ. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	**Код рядка**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0	0	0

Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	26925	20272	24911	47741
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ					
Матеріальні затрати	2500	4117	4492	10480	4391
Витрати на оплату праці	2505	43714	40962	35709	44488
Відрахування на соціальні заходи	2510	6590	6680	8224	9969
Амортизація	2515	1752	2418	2733	3504
Інші операційні витрати	2520	95759	108861	125399	14639
Разом	2550	151932	163413	182545	76991